

JAV GINA MŪSU LAISVE

KERSTENO KOMISIJA PRADĖJO DARBĄ. SVARBUS JAV UZSIENIO REIKALŲ M. RIO J. F. DULLES PAREISKIMAS KERSTENO KOMISIJAI LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS UŽGROBIMO REIKALU. JAV NEPRIPAŽISTA LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS INKORPORAVIMO Į SOVIETŲ SAJUNGĄ. JAV TEBEPALAIKO RYSIUS SU PABALTĖJO VALSTYBIŲ DIPLOMATINIAIS ATSTOVAIS. JAV NEPAMIRSO ATLANTO CHARTOS IR JOJE PASKELBTŲ TEISIŲ KIEKVIENAI TAUTAI PASIRINKTI SAVO VALDYMOSI FORMĄ. JAV TEBESILAIKO ATLANTO CHARTOS PASKELBTŲ PRINCIPŲ, KAD SUVERENINĖS TEISĖS TURI BŪTI GRĄŽINTOS TOMS TAUTOMS, KURIOMS JOS JĖGA BUVO ATIMTOS.

Sakoma, kad žmogus šaudo — Dievas kulkas nešioja. Ir šiuo kartu, nei Molotoviui, nei Vakarų nuolaidininkams nėra nesiparavęs, kad įvykių sutapimo dėka, ryšium su Bermudų konferencijos ir Sovietų Rusijos staigiu sutikimu dalyvauti keturių didžiųjų užsienio reikalų ministerių pasitarime Berlyne, vakarų spaudoje iškilis trijų Pabaltijo valstybių: Lietuvos, Estijos ir Latvijos pavergimo klausimas.

Lapkričio 30 d., Vašingtone, viešai pradėjo savo darbą Kersteno komisija, aiškindama sovietų įvykių Lietuvoje, Estijoje ir Latvijoje užgrobtą 1940 metais. Būdinga, kad pirmasis tos komisijos posėdyje suteiktas paaiškinimas buvo pats JAV užsienio reikalų ministeris Dulles. Jo šis paaiškinimas, kaip jį be komentavus, nedalomai yra susijęs su numatomais Vakarų pasitarimais su sovietais. Tačiau pats svarbiausias, ypač mums, faktas, kad tas JAV užsienio reikalų ministeris p. Dulles lūpomis pareiškė JAV principinis nusistatymas yra susijęs su Lietuvos, Latvijos ir Estijos vardu, padarytas aiškinant ir iškeliant patį krašto užgrobtą faktą.

P. Dulles pareiškė, kad pavergtos tautos, šiuo kartu jis kalbėjo apie lietuvius, latvius ir estus tautas, — privalo žinoti, kad jos nėra pamirštos, kad amerikiečiai niekada „nėra sutikę su tų kraštų dabartiniu likimu“ ir juo labiau nėra pasirodę priimti tariamo saugumo iš dabartinių tų tautų ponų, kokio nors biznio priemonė, kuris patvirtintų šių tautų pavergimą.

P. Dulles pareiškė įsitikinimą, kad sovietinio režimo despotizmas negali amžinai išsilaikyti, valdydamas milijonus žmonių, kurie tiki į Dievą, myli savo kraštą. Jis teisingai pastebėjo, kad sovietinės sistemos lūžio laikas priklauso nuo to, kada laisvosios tautos sukurs reikalingas dvasines ir materialines vertybes.

Ta proga p. Dulles su paaišpa prišiminė, kad Lietuva, Latvija ir Estija turėjusios nepuolimo paktus su sovietais ir, nežinūrint šito, sovietai vis dar ir toliau laukia iš laisvųjų tautų atsiremimo „sovietiniais“ tarpusavio saugumo ir nepuolimo paktais. Šis priminimas ypač vertas dėmesio ir naudingas, kai spaudoje skaitome apie galimus Sir Churchill pasiūlymus svarstyti Bermudoje įvairius nepuolimo paktus su Sovietų Rusija, taip vad., Rytų Lokarno paktais, kuriems, rodos, yra linkę ir prancūzai.

P. Dulles labai teisingai atsakė į tuos sumanymus, nurodydamas ir primindamas, kad sovietams, vartojantiems žodį „saugumas“, „nepuolimas“, jie duoda sovietams naują progą grobti naujas aukas.

Šitoksai šiuo gyvenamuoju momentu, laukiant numatomo Berlyne pasitarimo su sovietais, JAV nusista ty mo išryškina kaip tik Lietuvos, Latvijos ir Estijos užgrobtimo aiškinimo proga yra mūsų bylai nepaprastai svarbus ir reikšmingas faktas.

Tuo klausimu Kersteno komisijai Dulles štai ką pareiškė:

„Mes artėjame prie galimo susitikimo su Sovietų Sąjungos atstovais. Aš galiu jus užtikrinti, kad mes sveikiname progas spręsti specifinius ginčus, išskylančius tarp mūsų, baigti ginklavimosi lenkyniavimą, ypačingai atominiame apsiginklavime ir sumažinti karo pavojų. Bet tebūnie man leista taip pat štai ką užtikrinti: mes nežinūrimė konferencijos stala, kaip į tą vietą, kurioje mes atsižadame savo principų, bet kaip į

tą vietą, kurioje galėtume pasiekti mūsų principų pergalės. Toks yra mūsų pasiryžimas, pasiryžimas, kuris, esu tikras, yra remiamas Kongreso ir visos Amerikos tautos“.

Kaip matome iš šio pareiškimo, JAV neatsisako susitikti ir kalbėtis su sovietais, tačiau ne pagrindinių principų aukos kaina. Žinia, mums atrodo, kad vien tikta principų iškelimo yra dar maža, kad reikia aiškiau ir tvirtai nusistatymo tiems principams įgyvendinti, tačiau šiuo metu ir tokia proga, šitoks tvirtas principinio JAV nusistatymo santykiuose su sovietais išskeliamas mūsų reikalavimai yra ypatingos reikšmės.

Vakaruose kai kam toks principinis JAV nusistatymo pareiškimas, turint galvoje Bermudų konferenciją ir numatomą Berlyne pasitarimą su sovietais, juo labiau principas, susijęs su Lietuvos, Latvijos ir Estijos vardu, tikriausiai nepatiks. „Manchester Guardian“ korespondentas iš Vašingtone, rašydamas apie p. Dulles pareiškimą, pastebi, kad p. Dulles būtų daugiau pagelbėjęs keturių didžiųjų pasitarimų, jei būtų siūlęs abipusę koncesijas, už tuos kalbėjus apie reikalingumą pasiekti Amerikos principų pergalės.

Įdomu tik, kokias koncesijas čia turima galvoje? Gal milijonų žmonių ir keliolikos Europos tautų pavergimo klausimas norima priskirti prie koncesijų klausimo? Prie ko priveda įvairūs koncesiniai „muenchenai“ — istorija, rodos, jau pakankamai turėjo Vakarų Europą pamokytį.

Šiaip ar taip, esame įvairių pasitarimų išvakarėse, ko gera prieš naujas nesibaigiančias derybas su sovie-

tais, iš kurių Vakarų Europą vis dar kažko tikisi, nesuprasdama, tiksliau pasakius, nenorėdama suprasti, kad visi sovietų atsakymai tartis, ar sutikti tartis, toli gražu nereikią kokių nors naujų sovietų nuolaidų ar susitarimo, bet tik eilinių sovietų manevrų. Sovietams rūpi sukliudyti Bermudoje vieningai Vak. atstovams susitari, bet kuria kaina sukliudyti Europos Apsigynimo Sąjungos paktą ratifikavimą ir Europos kariuomenės sudarymą, ar jos sudarymą nutęsti neribotam laikui, pjudyti savo tarpe britus su amerikiečiais, prancūzus su britais, kurstyti sovietų — prancūzų ašies sudarymą prieš nesamą amerikiečių — vokiečių ašies baubą.

Jau ir dabar tam tikrą sąmysį Vakarose sovietams pasiekė įnešti: Prancūzijos atstovai — premjeras Laniel ir užs. reikalų ministeris Bidault vyksta į Bermudų sąlygas, Prancūzijos parlamento vyriausybė pasitiekėjimą, bet kartu turį ir gana aiškų neigiamą jo nusistatymą, kas liečia Europos kariuomenės sudarymą. Tokiu būdu jų rankos daugiau ar mažiau bus surištos, kai bus liečiamas pats svarbiausias klausimas — Europos saugumo reikalas.

Visi šie klausimai turės išskirti ir turės būti suderinti Bermudų konferencijoje. Iš savo taško žiūrėdami, mes tvirtai tikime, kad kiekvienai atveju JAV neatsisakys savų, taip mums reikšminga proga užkankintu Dulles principų ir nesiekiant susitarimo su mūsų krašto pavergėjais Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės kaina.

S. Žymantas

PREZIDENTAS EISENHOWERIS SVEIKINO LIETUVIUS

LAPKRIČIO PABAIGOJE ĮVYKUSI AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS KONGRESŲ CHICAGOJE SVEIKINO JAV PREZIDENTAS EISENHOWERIS.

SAVO SVEIKINIME PREZIDENTAS PABRĖŽĖ AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS NUOPELNU KOVOJE UŽ LAISVĘ, PAREIKŠDAMAS, KAD PUKIOS LIETUVIŲ TAUTOS SAVYBĖS ĮGALINS SUSILAUKTI LAISVĖS NUO SOVIETINĖS VERGIJOS.

PANAIKINS DP STOVYKLAS VOKIETIJOJE

Numatoma dviejų metų bėgyje pa naikinti visoje Vokietijoje pabėgėlių stovyklas.

Pabėgėlių įstaiga Hannoverėje in formuoja, kad laike dviejų metų Žemutinėje Saksonijoje, kaip ir visoje vakarų Vokietijoje, nebeliks nė vienos stovyklos pabėgėliams. Manoma, kad jau kitais metais pačiam Hannoverėje esančios stovyklos bus sulikviduotos ir jų gyventojai perkelti į pastatytus naujus blokus. Kaip bus išspręstas nedirbančiųjų klausimas, kurie nepajėgūs už naujas patalpas iš gaunamos pašalpos apsimokėti, kol kas yra sunku pasakyti, bet manoma, tam reikalui bus įsteigtas specialus paskolų fondas, kuris nepa jėgėjančius nuomą mokėti finansuos.

Pajėgesni ir dirbantieji yra jau net prievarta į tokius naujus blokus perkelti.

Stovyklų likvidavimas yra ne vien tik grožio ir humaniško reikalas, bet ir noras panaikinti taip vadina mą naują Europos ligą — stovyklinę psichozę.

KUR SUKRAUS ATOMINIS BOMBAS

Nepatikrintomis žiniomis skelbiama, kad JAV pagamintas atomines bombas numato sukrauti Ispanijoje. Spaudoje rašoma, kad amerikiečių augšti kariškiai, viešžję Europoje, išsitarę, kad atominėms bomboms sandeliai numatomi įrengti Ispanijoje.

Vašingtono spauda šias žinias atšaukusi, tačiau, suprantama, kad tai dar padidino sensacijas gaudančius reporterius apie tai kalbėti.

JAU TIK 72 SKAITYTOJAI GYVENA D. BRITANIJOJE DAR NERA ATSISKAITE UZ SIUNCIAMA EUROPOS LIETUVI

Nesumokėję už šiuos metus, arba už metų dalį, labai prašomi atsilyginti, arba parašyti!

EUROPOS LIETUVIO Administracija.

Nukelta į psl. 6.

LIETUVIŲ LENKŲ 7 DIENOS SANTYKIAI

KARALIENE SVEIKINS LIETUVI

Keletas motyvų paskatino mane rašyti lietuvių-lenkų santykių reikalavimus. Pirmutinis jų buvo mūsų veksnių užuojauta Lenkijos egziliniam prezidentui p. Zaleskiui dėl kardnolo Wyszyński arešto, sovietinėje Lenkijoje ir p. Zaleski'o padėka mūsų veiksmams. Pasikeitimo raštai, užuojautos ir atsakymas, buvo atspausdinti ir lenkų spaudoje užsienio. Antras motyvas — „Europos Lietuvyje“ (Nr. 44 (323) 1953) B. D. straipsnis, kuriame sakoma, kad lenkų laikraštis Londone „Dziennik Polski“, rašydamas apie Vilnių ir Vilniaus kraštą, rašo be jokios atodairos, kaip apie lenkams priklausančias žemes ir lenkų miestą Vilnių. Be to, tame pačiame laikraštyje „Europos Lietuvyje“ paminėta Jeronimo Cicėno knyga — „Vilnius tarp audrų“ — kurioje Cicėnas įrodo, kaip lenkų oficiali statistika klastojo duomenis, kartais labai ne logiškai, lietuvių nenaudai.

J. Cicėnas, pasiremdamas rusų ir vokiečių oficialia statistika, o taip pat ir prof. Pakšto tyrinėjimais įrodo, kaip lenkų statistika įvairiais laikotarpiais klastodama duomenis, mažino lietuvių skaičių Vilniuje ir Vilniaus krašte, vadindamas tai lietuvių „mirimu“ (Žiūr. Europos Liet. Nr. 44/323 ir 45/324).

Pagal trijų rusų tyrinėjimus — Korevos, Lebetkino ir D'Eckerto buvusioje Lietuvos gubernijoje (išskyrus Dysnos, Vileikos ir dalį Ašmėnos gudiškų sričių, kurios pagal 1920 metų Lietuvos sutartį su S. Rusija atiteko Gudijai, lietuvių ir kitų tautybių buvo:

- a. pagal Lebetkiną — 71% lietuvių ir 29% visų slavų;
- b. pagal Korevą — 67% lietuvių ir 33% slavų;
- c. pagal D'Eckertą — 66% lietuvių ir 34% slavų.

Tai statistika iš 1863 metų ne mūsų, lietuvių, bet svetimaučių padaryta.

Po pirmojo pasaulinio karo, taikos konferencijoje, 1919 m. prancūzų ekspertai, taip pat daugiau palankūs lenkams, negu lietuviams, nes tuo metu Prancūzija labai rėmė Lenkiją, nustatė visoje Vilniaus gubernijoje 20% lenkų.

Pagal gi 1919 m. lenkų gyventojų surašymą, gruodžio mėn. Breslaujos apskr. dar buvo 12.367 lietuvių; 1921 m. — jau tik 1.546 lietuvių, o 1921 rugsėjo mėn. — 976 lietuvių.

Punsko parapijoje 1919 m. buvo 4.666 lietuvių ir 25 lenkai; 1921 m. buvo 1.689 lietuvių ir 3.068 lenkai.

Nestebėtina todėl, kad Vilniaus krašte pagal lietuvių „mirimus“ lenkai randa viso tik 74.000 lietuvių!...

Betgi, pvz., — 1943 m. vokiečių, tuomet mums nepalanki okupacinė valdžia, pagal žmonių kilmę (kuo jie patys save laiko) rado Vilniaus apskrityje ir mieste 111.484 lietuvių, 164.986 lenkus, 9.566 gudus ir 8.511 rusų. Trakų apskrityje — 82.832 lietuvių, 28.850 lenkų, 1.937 gudai ir 2.884 rusai. („Europ. Liet. Nr. 44/323“).

W. Churchill'is, Bor-Kamarovskio sukilimo metu Varšuvoje, besitraukiant vokiečiams, Anglijos žemuojuose rūmuose yra pasakęs, kad nėra tokių dorybių, kurių neturėtų lenkų tauta ir taip pat nėra tokių klaidų, kurių ji nebūtų padariusi.

Nesimu uždavinio rašyti čia lenkų tautos charakteristikos, bet, kai prisimenu šiandien minėtą lenkų slaptų dalinių Varšuvoje sukilimą, vadovaujama Bor Kamarovskio prieš daug didesnes vokiečių kariuomenės pajėgas, arba gen.d Anders'o armijos mūšius sąjungininkų kariuomenės dalyse, Italijoje, ties Monte Cassino ir kitose vietose, lordo Alexander'io, (Viscount of Tunis) vadovybėje, tai negalima nepri sidėti prie Churchill'io posakio pirmosios dalies. Prie Monte Cassino pora tūkstančių lenkų karių kapai, karžygiškai kritusių atakoje Cassino augštumose prieš vokiečius už lenkų ir sąjungininkų reikalą, yra liudininku, tų lenkų tautos moralinių jėgų, tų dorybių, kurių lenkų tauta neabejotinai turį ir nusipelnė.

Taip pat ne mano uždavinys nei teisė, nurodinti lenkų politikos klaidas, bei jų mokyti, kaip tai kai kuriais atvejais gali priminti Churchill'is. Bet, kai noriu paliesti mūsų santykius su lenkais, negaliu apeiti neišspręsto Vilniaus klausimo, kuriuo lenkai yra užėmę visai klaidingą poziciją.

Norėčiau pabandyti šį klausimą panagrinti kiek galima objektyviau, pažiūrėti, kiek kuri šalis (lietuvių ir lenkai) turi motyvų, reikalaujanti sau Vilniaus miesto su jo teritorija.

Manau, kad kiekvienas objektingas nagrinėtojas pasakys, kad istoriniai, ūkiškai, istoriniai etnografiniai Lietuva, neabejotinai, turi pagrindo reikalauti Vilniaus su jo teritorija. Taip pat atrodo, kad toks nagrinėtojas negalėtų sutikti, kad iš kompaktine mase lietuvių tautos apgyventos teritorijos, būtų leistina išskirti vieną salelę (Vilnius), nors joje sulenkinti lietuvių kilmės žmonės sudarė daugumą kitos valstybės naudai (Lenkijai). Susidariusi padėčiai, kai Vilniaus kraštas buvo užimtas Lenkijos, turime pripažinti faktą, kad Lietuvoje (be Vilniaus) beveik visai nebuvo lenkų tautybės mažumų. Tuo tarpu Lenkijoje su Vilniaus teritorija buvo didelis lietuvių tautybės mažumų procentas, gyvenančių vietomis kompaktine mase toli į rytus už Vilniaus miesto, nors tų lietuvių nuosimti lenkai visokiais būdais sąmoningai mažino.

Antra vertus, objektyvus nagrinėtojas taip pat negalės paneigti Vilniaus mieste lenkiškai kalbantiems gyventojams kalbos teisių, kaip po liekanos Reecz—Pospolitos laikų.

Tokie yra du pretendentai į Vilniaus teritoriją su savo motyvais. Todėl sprendimas tos ilgai ginčytos problemos turėtų būti visai objektyvus.

Be abejoj, kad lenkai, laiką Vilniaus klausimą išspręstų jųjų naudai, nežinūrint lietuvių objektingų motyvų, ir vėl daro politinę klaidą, kuri tiek pačiai Lenkijai, tiek Lietuvai yra davusi daug žalos ir todėl ji negali ilgai pasilikti neatitaisyta. Praeityje, lietuvių įvairiomis progomis bandė užmegsti su Lenkija kontaktą, rastį to klausimo sprendimą, tačiau visi tie bandymai ir pastangos nedavė jokių rezultatų, dėl savanaudiškos Lenkijos laikysenos. Deja, lenkų laikysena Vilniaus klausimo požiūriu neatrodo, kad būtų daug pasikeitusių objektiną kas prasmę klausimui spręsti emigracijos, kaip Europoje, taip ir Amerikoje. Jau minėtas lenkų londoniškis laikraštis tęsia seną ir klaidingą lenkų tėzę Vilniaus reikalą: lietuvių spaudoje (VLIK'o biuletenyje) buvo minėti lenkų Amerikos laikraščiai, kurie kalba apie tą patį, kaip ir londoniškis „Dziennik Polski“. Lenkų gen. M. Anders, knygoje „An Army in Exile“ (London, Macillan & Co, 1949), dėl Lenkijos rytų sienų puol. 240 patiekia šitokį Mikolaiczky'o, (tuomet egzilinės lenkų vyriausybės ministerio pirmininko) kabinetai 1944 m. spalio mėn. 24 d. ir Tautos tarybai Londone 1944 m. spalio mėn. 27d., pranešimą, kuriame Mikolaiczky sako: „Mes turime skaitytis su faktais. Be mūsų pripažinimo Curzono linijos ir be respekto vimo Sovietų prestižo dėl tautinio

Nukelta į psl. 6.

Nesimu uždavinio rašyti čia lenkų tautos charakteristikos, bet, kai prisimenu šiandien minėtą lenkų slaptų dalinių Varšuvoje sukilimą, vadovaujama Bor Kamarovskio prieš daug didesnes vokiečių kariuomenės pajėgas, arba gen.d Anders'o armijos mūšius sąjungininkų kariuomenės dalyse, Italijoje, ties Monte Cassino ir kitose vietose, lordo Alexander'io, (Viscount of Tunis) vadovybėje, tai negalima nepri sidėti prie Churchill'io posakio pirmosios dalies. Prie Monte Cassino pora tūkstančių lenkų karių kapai, karžygiškai kritusių atakoje Cassino augštumose prieš vokiečius už lenkų ir sąjungininkų reikalą, yra liudininku, tų lenkų tautos moralinių jėgų, tų dorybių, kurių lenkų tauta neabejotinai turį ir nusipelnė.

Taip pat ne mano uždavinys nei teisė, nurodinti lenkų politikos klaidas, bei jų mokyti, kaip tai kai kuriais atvejais gali priminti Churchill'is. Bet, kai noriu paliesti mūsų santykius su lenkais, negaliu apeiti neišspręsto Vilniaus klausimo, kuriuo lenkai yra užėmę visai klaidingą poziciją.

Norėčiau pabandyti šį klausimą panagrinti kiek galima objektyviau, pažiūrėti, kiek kuri šalis (lietuvių ir lenkai) turi motyvų, reikalaujanti sau Vilniaus miesto su jo teritorija. Manau, kad kiekvienas objektingas nagrinėtojas pasakys, kad istoriniai, ūkiškai, istoriniai etnografiniai Lietuva, neabejotinai, turi pagrindo reikalauti Vilniaus su jo teritorija. Taip pat atrodo, kad toks nagrinėtojas negalėtų sutikti, kad iš kompaktine mase lietuvių tautos apgyventos teritorijos, būtų leistina išskirti vieną salelę (Vilnius), nors joje sulenkinti lietuvių kilmės žmonės sudarė daugumą kitos valstybės naudai (Lenkijai). Susidariusi padėčiai, kai Vilniaus kraštas buvo užimtas Lenkijos, turime pripažinti faktą, kad Lietuvoje (be Vilniaus) beveik visai nebuvo lenkų tautybės mažumų. Tuo tarpu Lenkijoje su Vilniaus teritorija buvo didelis lietuvių tautybės mažumų procentas, gyvenančių vietomis kompaktine mase toli į rytus už Vilniaus miesto, nors tų lietuvių nuosimti lenkai visokiais būdais sąmoningai mažino.

Hobartas. — Vietos australų dienraštis „The Mercury“ prieš kurį laiką pirmame puslapyje atspausdino ilgą sensacingą straipsnį. Anglijos Karalienės Hobart lankymosi programoje yra numatyta, kad ji turės įteikti medalių 14 m. amž. lietuviui Ditui Janušaičiui (gyv. Hayes, Tasm.) už išgelbėjimą 12 m. amž. australės mergaitės gyvybės. Janušaičiui ir australų šeimos buvo priepus, kai besimaudydama australiškė emė skęsti. Ditas šoko nuo kranto į vandenį ir po sunkios kovos su bangomis ir su sąmonės netenkančia, mažai už jį patį silpnėse mergaitė vis dėlto išvilko ją pusgyvę į krantą. Šitas Dito Janušaičio žygis lengvai galėjo baigtis jo paties mirtimi vandenyje, todėl ir Tasmanijos vyriausybės ir spaudos jis yra tinkamai įvertinamas.

Ar nebus Ditas vienintelis lietuvis Australijoje gausias pinigų paspausdinti Karalienės ranką ir gauti augščiau sią Britų Imperijos medalių už išgelbėjimą gyvybės. ALB Hobarto Apvalinkės Valdyba iš savo pusės irgi sveikina narsųjį jaunuolį, kuris, tarp kita ko, turi įsigijęs savo vardu Lietuvos Pasą ir remia Tautos Fondą.

„M. P.“

Vašingtonas. JAV Užsienio reikalų ministeris Dulles pareiškė, kad jis nemanąs, jog Vakarams pavyksių derybose su sovietais pasiekti kurio nors pagerimo tol, kol sovietai nesutiks duoti daugiau laisvės žmonėms, atsidūrusiems anapus geležinės uždangos.

Londonas. Britų premjeras Sir Winston Churchill, lapkričio 30 d. atšventė 79 metų sukaktį. 80-tuosius metus pradėjęs, premjeras Churchillis, lydimas užsienio reikalų ministerio Edėno, išskrido į Bermudų konferenciją.

Londonas. Trečiadienį, gruodžio 2 d. prasidėjo 24 valandų metalo pramonės drabininkų streikas, kuriam vadovauja komunistai. Streiko vadovai tikisi, kad jame dalyvaus virš milijono dirbančiųjų. Britų pramonei šis streikas atneš milijonines sumas nuostolių.

Londonas. Britų visuomenė smerkianti kolonijų ministerio Lytteltono vedamą politiką. Priemonės, kurios vartojamos kovoje su teroristų Mau Mau organizacija Kenijoje, sukelė britų visuomenėje audrą. Vienoje britų kapitono būlyje, kurioje jis buvo kaltinamas užmušęs negra, buvo liudininkų, tvirtinančių, kad kai kurie britų daliniai Nairobijoje paskelbė tarpusavio rungtynes, kuris tų dalinių daugiau užmuš Mau Mau organizacijos teroristų.

Londonas. Britų Užsienio reikalų ministeris Edenas Zem. Rūmuose pareiškė, kad sovietų nota iš lapkričio 26 d. rodanti, kad sovietai sutinką dalyvauti keturių didžiųjų konferencijoje, nestatydami jokių sąlygų. Britų vyriausybė tikisi, kad ši nota įgalinanti keturių valstybių užsienio reikalų ministeriams greitu laiku susitikti konferencijoje.

Bonna. Vokiečių maršalas F. von Paulus, patekęs ties Stalingradu į sovietų belaisvę ir po kurio laiko perėjęs sovietinėm tarnybom, šiuo metu sovietų paskirtas rytinės Vokietijos vidaus reikalų ministeris.

Vašingtonas. Atenančiais metais JAV aviacija išsiųs į Europą pirmuosius lėktuvus — raketas, kurių tarnybai nebereikės lakūnų: jas varuos „elektronų smegenys“.

Paryžius. Paryžiuje ūmai imta kalbėti apie prancūzų vyriausybės derybas dėl taikos su Indokinijos komunistais. Šią savaitę Prancūzijos vyriausybė svarsčiusi naujai gautus Vieminho komunistų pasiūlymus.

Diplomatijos Šešas Ministeris Lorzoraitis pasveikino dailininką Adomą Galdiką, jo 60 metų amžiaus su kakties proga,

LIETUVIU SPAUDOS PUSLAPIUOSE ★ RASO K. BARENAS

SIOS DIENOS UZDAVINIAI

Simas Miglinas „Tremties“ 1953 m. lapkričio 24 d. Nr. 96 straipsnyje „Kario misija praėity ir dabar“ rašo, ką ir kaip mes stengdavomės pagerbti lapkričio 23 d. progą, kai buvome namie. Anuomet mes pagerbdavom kari, o taip pat tuos žinomus ir nežinomus kovotojus dėl Lietuvos laisvės carinės Rusijos priešpaudoms tamsumose: tiek lietuviškų mokyklų daraktorius, slapta mokiusius lietuvišką jaunimą, tiek pirmuosius lietuviškos spaudos pavardius ir jos platintojus — knygnešius. O šiandien, tą dieną minėdami, turime visiškai kitas sąlygas ir kitus rūpesčius. Gyvendami svetur, turime patys nepalūžti tikėjime į būsimąją Lietuvą ir sutelkę jėgas kovoti, kad būtų atitaisytos didžiųjų mūsų atžvilgiu padarytosios klaidos. Vadinasi, būtų du dideli uždaviniai. Kokia yra padėtis ir kaip būtų vykdytini tie uždaviniai? Autorius rašo šitaip:

„Šiandien kova su nutautimo pavojais turi būti nuolatinė ir neatidėdi. Jei ji bus išleista iš dėmesio — bus netekta jėgų. Tai kovai su nutautimo pavojais būtinas jėgų sutelkimas. Lygiai būtinas jėgų sutelkimas antram svarbiajam uždaviniui — kovai dėl Lietuvos laisvės. Kas kurioje šalyje begyventų, nesvarbu, kurį darbą bedirbtų ar kurioje organizacijoje būtų įsijungęs — kiekvienam pareiga būti vieningose dėl Lietuvos laisvės gretose. Tik atidėjus į šalį atsibodusias varžbas dėl pirmavimo, dažniausiai išsėnančias iš grupinių išrokavimų, Lietuvos laisvinimo reikalui daugiau galima pasitarnauti, negu nuolatiniis tarpusavio pasirokavimais...“

„Ar šia linkme mūsų veiksmų, mūsų mintys ir mūsų pastangos nukreiptos? — klausia autorius ir pats atsako: „Teigiamas atsakymas reikėtų prasišaukti su tikrove. Mažiau būtų suklysta pasakius, kad pa staraisiais metais bene bus daugiau jėgų išieškota kai kurių grupių tarpusavio trinciai, vietoje tas jėgas skirti lietuviškam bendram reikalui, būtent, kovai su nutautimo pavojais ir Lietuvos laisvinimo akcijai.“

Zodžiai teisingi, bet... tarpusavio trintis vyksta, ir galo jai nematyti.

VIS TIE PATYS, VIS TIE PATYS...

Nusižiūrėjęs į lieuviško gyvenimo reikišnius Amerikoje, „Draugo“ bendradarbis V. Seirijis (1953. XI. 6. Nr. 261) ilgame straipsnyje („Kai ūkininkas bandą gena“) iškelia būdingą ne tik Amerikoje, bet ir visur kitur faktą, kaip mes žiūrime į savo organizacijų priekin pasatytuosius žmones ir kaip juos paverčiame barbėm devyndarbėm, patys vis steng-

dami iš tolo žiūrėti ir... parkituoti dar, piršto nepajudinę. „Turime daug organizacijų“, rašo V. Seirijis, „didesnių ir mažesnių, su valdybomis ir nariais. Visos iš jų stengiasi judėti. Ir juda! Štai bendruomės ruošia Lietuvos dieną. Didelę, sutraukiančią tūkstančius. Darbo apstu, todėl ir regi valdybos narius plūstant nuo saulės tekėms — statant prelegentui tribūną, šluojant aikštę. O kai pradeda plaukti tūkstančiai, tie patys valdybos nariai skuba prie vartų bilietų pardavinėti, alaus prie baro pilstyti — visus svečius, net ir pačius garbingiausius, paliekant aikštėje, lyg avis, neužimtus... Karių sąjunga leidžia „Kari“ Reikia jį paskleisti, pasiūlyti žmonėms. Ir štai regime — „Ramovės“ pirmininkas jį platina sąžiningai, po nosia pakišdamas net kiekvienam savo sąjungos nariui...“

Toliau nebecituosim, nes jau ir taip aišku, mes iš savo aplinkos žinome: tie žmonės ir salės šluoja, ir suolus tvarko, ir susimušusius skirsto, ir taip toliau, ir taip toliau. Amerika mums ne pavyzdys! Turime ir savų pavyzdžių.

KAM MES UZSAKYSIME

Bostone, kur redaguojama ir spaudinama „Liet. Enciklopedija“, buvo suruoštos didžiojo leidinio pirmojo tomo kaip ir krikščynos su ikilmingu aktu, su prakalbomis, koncertu, literatūros vakaru. To dar maža, „Keleivis“ (1953. XI. 11 Nr. 45) paduoda reportaže šitokią žinią:

„Akte teisininkai pranešė įkūrę fondą tikslu išrašyti Enciklopedijos 1000 egzempliorių ir juos nuvežti į išlaisvintą Lietuvą. Vakare Santvartas pasakė, kad tą mintį puoselėję ir rašytojai, bet tik dabar tegalys paskeblti, kad nenorįs savo pavardę pasakyti geradaris paaukojo klubui 800 dolerių, todėl rašytojai jau gali užsakyti Enciklopediją Vilniaus ir Kauno universitetams, o gal ir daugiau. Balerina Babuškinaitė užsakė Enciklopediją Lietuvos teatrui.“

Kam užsakysime mes, europiečiai ir satų gyventojai — karininkai, dolerių ir mecenatų neturime, bus gerai, jei užsisakysime bent sau.

GARDUS ALUTIS, SALDI PUTELE!

Skaitykite tik Amerikos lietuvių laikraščius, tai užtiksite labai įdomių dalykų. Nė viskas ten apie VL IKĄ ir ministerį Loderaitį. Prasimušiam, vadinasi, dolerių ir turto užsikalusiam Amerikos lietuviui ne kartą šitie dalykai visiškai nebejdomi. Jis turi savo veiklos barus. Nutaikęs progą, jis išsiruošia kelionėn truputį kišėnes pratuštinti, giminių ir draugų aplankyti, pagerti, štai jo rūpesčiai ir veiklos barai, ir paskui jis, grįžęs iš tokios kelionės, atspūžia

ir aprašo savo odisejas laikraščiuose, kur jis pats — lietuviškas Odisejas Amerikos platybėse, o kiti veikėjai — kiti prasimušę lietuviai, su ūkėliais ir vilukėmis, su bizneliais, priėmė jį, mylėję ir vaišinę. Štai būdinga ištraukėlė iš „Naujienų“ (1953. XI. 4. Nr. 260) iš Jono Dūdėno odisejos (šį kartą per Kanadą):

„Cheepavoje aplankėme buvusį winnipegietį Nakrušį, pas kurį suradome daug svečių iš Amerikos. Tau tiems Sliškus buvo net lietuviško baltosios meškos alaus atsivežęs. Davė ir man bei Dagui po bonką paragauti. Tą alų gerdamas, jaučiau ne tik gerą skonį, bet ir pasididžiavimą: malonu, kad lietuviai sugebėjo net savo alaus bravorą įsigyti. Paprašiau, kad duotų vieną bonką ir Kaziiu Beniušiiui ir Winnipegą nuvežti. Sliškus alaus nepagailejo, bet aš jo ir Winnipegą nenuvežiau. Kai parvažiavau į Torontą ir Urbonams tą bonką parodžiau, tai tiek aš jį ir mačiau. Urbonienė tuoj capt už kamščio ir alų iš stiklinę. Ir vėl, gar dus alutis, saldi putelė! Taip ir nenuvežiau baltos meškos į Winnipegą.“

Gražūs veiklos barai, ar ne? Įdomu pasiskaityti ir kitiems parodyti.

Lietuvių Knygos Klubas Čikagoje išleidžia J. Gliaudos noveles, L. Zitkevičiaus eilėraščių rinkinį „Saulutė debesėlius“, H. Lukoševičiaus romaną „Likimo žaismas“.

„Terra“ (savo leidybos planą yra įtraukusi V. Krėvės „Rytų pasakas“, B. Sruogos „Milžino paunksmė“, J. Aiščio „Apie laiką ir žmones“, Vydušo „Prabočių šešėlius“, A. Skėmos „Celestą“, L. Dovydeno „Naktis po Grigo ratais“, J. Savickio „Zemė dega“, J. Simonaities „Pavasario audroj“, A. Miškinio poeziją, J. Aiščio poeziją, N. Gogolio „Mirusias sielas“, J. Stejnbecko „Perlą“, S. Salminen „Kotryną“, „Terra“, kaip ir kai kurios kitos leidyklos, ruošiasi organizuoti knygos klubą, kurio narys, įmokėjęs 10 dolerių, gaus knygų už penkioliką dolerių.

Stp. Zobarskas išleidžia antrąją laidą J. Paukštelio romano „Kaimynai“.

„Tremtis“ kitais metais per pirmąjį pusmetį pasiryžęs išleisti dvi stambias knygas: R. Spalio „Ant ribos“ ir mūsų rašytojų rinktinę „Gintarai“. Skelbiama garbės prenumerata ir šį kartą labai būdinga: kas užsisakys abi knygas ir atsiųs prenumeratą, tuoj gaus dovanų „Gatvės berniuko nuotykius“. „Tremties“ laikraštis keičia formatą (pereina į žurnalą). Būdinga ir čia: kas užsisako ją per gruodį — vasarį, gauna dovanų šėinias „Kuprelį“ arba Savickio „Sventąją Lietuvą“. „Nemuno“ leidykla pėrspausdino M. Springborno „Paskutinį prūsų sukilėlį Herkų Mantą“.

A. GIEDRIUS LAPES ORDENAS

A. GIEDRIAUS PASAKELIA

Ar kas nežinom? Vilkas su lape snape nebuvo niekada draugai, bet vieną kartą draugiškumo sutarį sudarė: ar gal dėl to, kad buvo sutarčių laikai, ar gyvas reikalas privarė. Nauji draugai, kaip priderėjo, tvirtiausiai kitiš kitam pasizadėjo, ne tik nē jokiam rėtikale nekenėti, bet dar žiūrėti visais nagais ir dantimis padėti, o savo širdis vis į gera lenkti.

Ar ilgai, ar trumpai po to gyvena, netaip svarbu, tik tai abu, kaip ir seniau, kiekvienas sau jieškojos peno. O kad laputė buvo paslankesnė ir sumanesnė, tai buvo ir sotesnė, bei to, dėl viso pikto, kad kartais juodas vargas neištiktų, ir atsargų dar susidėjo.

Tik vilkas pastebėjo, kad jo meilūsio signataras, ką daręs, ką nedaręs, į jo apygardą užeidinėja ir niekdėle išsineka zuikiuką ar kokį kurąkiuką. „Palauk!“ pasekė vieną kartą jai sušuko: „Sustok!“ bet lapė nē neatsisuko, tarytum negirdėjo ir nieko neregėjo.

Po to trumpai jį kviečiasi kaimyną į savo kadugyną. „Ateik, bičiuli. Pasitarsim, pakalbėsime ir dar gražiau nekaip lig šiol gyvent pradėsime.“ Tasai nueina. Lapė priima meiliausiai ir vaišina skaniausiai, paduoda net zuikienos iš vilko dobielienos. O ragindama kąsi, sako jam: „Kaimyne, tu pats žinai, koks greitas padaras zuikytis. Ir akis man apžilbsta, kai imu jį vyti. Taip kartą ir į tavo išmukau kelmyną. Labai atsiprašau už tų apsirikimą.“

Ir dar meilui žodžiu pasikalbėjęs su svečiu, augščiausiai ordeną jį ima ir sako vilkui: „Štai prašau priimti. Ši dovanėlė tau galėsiminti išitikimybę mano širdingiausiai ir mūsų sutarį švenčiausiai, kuri jau truks be galo.“

Vilkeliui net širdis apsaldo, iš laimės visas kaip nesavėja. Jis uodegų su pagarbanuleido ir kaklą ištiesė, o akys — danguje. vien padėkos žvilgsnius taikos dievaičių svaido ir reikią tvirtą vilį: „O, tikiu, tikiu!“ Laputė jį maloniai apkabino ir ordeną ant kaklo užkabino. Bei tuo pačiu sykiu ir gerklę vilkui prakabino.

MINCIU ARUODAS

Kai mokiausi gimnazijoje, lietuvių kalbos mokytojas pratino knygas skaityti atidžiai, atsidėjus ir su pieštuku rankoje. Ir vėliau universitete prof. St. Salkauskis mokė daryti atitinkamas ištraukas iš skaitomų knygų, kad su laiku kiekvienas, susidarys brandžių ir naudingų ištraukų pluoštą.

Anglai jau seniai net atskiromis knygomis spausdina surinktų aforizmų ir paskatintųjų minčių rinkinius. Gerą pavyzdį sudaro Burns Oates išleista kišeninio dydžio 238 psl. knygelė — „Just for Today“: kasdieniai skaitymai, paimti iš Šv. Teresėlės ir Kristaus Sekimo autoriaus raštų. Atskirai atspausdintos ir jų filosofo Carlyle ar Ruskinio mintys.

Kruopštusius lietuvis misijonierius Venucelos lietuvių kapelionas, salezietis kun. Ant. Sabaliauskas, atspėdamas nuo pastoracinio bei vertėjo ir redaktoriaus darbų parinko būdingų Šv. Jono Bosko minčių, išleido kišeninės knygelės „Taip jis kalbėjo“ apimtyje ir dedikavo „atgimusiaj lietuvių Saleziečių įstaigai Castenuovo Don Bosco (Asti) — Italijoje.“

Ižangoje A. Sabaliauskas rašo: „Ši knygelė, malonus dvasios bičiulis, tarnaus tau ne tik susikaupti trumpai valandėlei po sunkaus dienos darbo ar ir kelionės metu, bet bus ir tinkama dovana, kurią tu gali padaryti savo pažįstamam ar artimui ar net visai svetimam.“

Visos toje knygutės surinktos mintys suskirstytos atskiromis temomis. Šai jų keletas: Tikėjimas, Artimo meilė, Tvarka ir drausmė, Santūrumas, Gyvenimo kryžiai, Spauda, Dėkingumas ir pan. Taigi, autorius norėjo apimti visas žmogaus gyvenimo sritis, kad jos būtų įprasminotos gilaus pedagogo ir moderniško šventojo mintimis.

Štai kelios knygutės ištraukos: SPAUDA: „Jei papasakosite kitiems, ką skaitėte arba nemokantiems skaityti garsiai paskaitysite, atliksite didelį arimo meilės darbą“ (122 psl.).

ARTIMO MEILĖ: „Je kas turite pasakyti ką savo artimui, sakykite tuoj, bėt nenešiotikite kam nors kartėlio širdyje“ (34).

SANTŪRUMAS: „Visiems jums duosiu labai naudingą patarimą. Sveikam ir ilgam gyvenimui reikalinga: šviri sąžinė, santūrus valgis, veikla, gera draugystė“ (68).

ATGAILA: „Neduokite laisvės liežuviui, tardami papiktinančius žodžius, traukdami per dantį ir apkalbinėdami artimą. Apsimarkinkite valgyje, neieškodami kas skaniau...“ (90).

Šitokių ir panašių stiprinančių minčių rasime kiekviename šios nedidelės knygutės puslapyje. Kadangi ji nedidelio, kišeninio formato, nebus sunku jį pasiminti kartu su savimi į kelionę ar darbovietę, kad laisvu laiku galima būtų įsiminti vieną kitą keliančių mintį.

(nukelta į psl. 6)

MUSU KOVOS SU BOLSEVIKAIS

BOLSEVIKAI BĖGA Į RYTUS

Bolševikų frontas, pajutęs užnugarėje veikiančius Lietuvos karių jau apie 12 val. naktį pradėjo trauktis į rytus. Jie traukėsi pasinaudodami tamsa, aplenkdami pavojingas vietas. Pasitraukę, tur būt, džiaugėsi sumaniai išmanievravę ir išvengę apsupimo.

Vykdydami kuopos vado įsakymą, mes trisdešimts vyrų apie šeštą valandą ryto laimingai atvykome į Panemunėlio geležinkelio stotį. Karišką traukinį radome taip kaip buvome palikę. Bolševikai į Panemunėlį negrižo, nes buvo įsitikinę, kad jį užėmė Lietuvos kariuomenė.

Prie traukinio pastažiau sargybą ir sargybos būstinę įsirengėme liginės vagonuose. Priešo puolimo atvejų kaip geriausių gynimosi pozicijų pasirinkau netoli esamas kapines, kurių akmeninės sienos buvo tartum tvirtovė ir nuo geležinkelio pusės ne buvo jokių pastatų. Į artimiausius kaimus pasiūnčiau žvalgus, kurie grįžo nesutikę bolševikų.

Tuojuo p pietų atvyko karininkas Barkauskas su būriu kareivių ir antros baterijos viena patranka, vadovaujama paties baterijos vado Uoginto. Apžiūrėję grobį ypač apsižiūrėję artileristai, nės savo rusiškos patrankoms gavo keletą vagonų sviedinių, kurių jiems labai trūko.

RUOSIAMĖS LEMIAMOMS KAUTYNĖMS

Apie trejetą savačių frontas buvo apmėgs. Tačiau ir bolševikai ir mes ruošėmės lemiamoms kautynėms. Bolševikai dar buvo nesumušti, tik pasitraukę dalinių pertvarkymui ir naujų jėgų suskondratavimui. Šiamė ruošos laikotarpyje buvo apsiribota tik žvalgybos veiksmis.

Mūsų karo vadovybė, jausdama besirtinančią audrą, taip pat koncentravo karo medžiagas ir žmones šiamė fronto bare. Nauji savanorių būriai buvo apmokomi užfrontėje. Aš buvau komandiruotas į Obelius apmokyti atvykusių naujų savanorių, kurių čia radau apie septynisdešimts vyrų. Iš pradžių mokslas sunkokas, ypač pirmą dieną. Tačiau mūsų vyrų taip atidžiai ir su dideliu noru mokėsi, kad po savaitės jau atlikdavo laukuose įvairius karinius pratimus.

Tačiau priešas mus sekė ne tik siųsdamas savo žvalgus fronto linijoje, bet atskrisdavo ir lėktuvais pažiūrėti ką mes veikiame užfrontėje. Štai kartą užsiėmimų metu pamatėme atskrendantį lėktuvą. Netrukus išgirdome keistą švilpimą ir čia pat už kokių trijų šimtų metrų pievoje sprogiama, o po šio dar keletą sprogių toliau. Tai buvo nevykusios priešo pastangos mus terorizuoti užfrontėje. Pasijuokė iš priešo netaiklumo, nekrepdami daugiau dėmesio į skrendantį toluoje lėktuvą, kariniai savanoriai apmokymą kautynėms tęsėme toliau.

Po trijų savačių vėl gavau įsakymą grįžti į savo kuopą, nes jau bu-

vome pasiruošę naujai ofenzyvai išvyti bolševikus iš Lietuvos.

SUNKIOS KAUTYNĖS PRIE EGLAITĖS

Baigus pasiruošimą, mūsų kariuomenė vėl pradėjo vyti bolševikus iš Lietuvos teritorijos. Mūsų kuopa bė didesnių kautynių pasiekė Vitkuškių dvarą. Tai buvo Lietuvos ir Latvijos siena. Kuopa išstatė užtvares Baltmūžės ir Anenhofo dvaruose, jau Latvijos teritorijoje.

Mūsų kuopa buvo sustojusi netoli Eglaitės geležinkelio stoties, kurioje bolševikai stipriai laikėsi. Žvalgų susišaudymai vyko labai dažnai, nes miškinga vieta buvo patogi žvalgybai.

Vieną naktį mūsų trys slapukai, pasislėpę prie geležinkelio netoli Eglaitės, išgirdo atvažiuojant vežimą. Prisiartinus vežimui, vienas iš slapukų rusiškai užklauskė važiuojančius ir gavė atsakymą, kad tai raudonarmiečiai, mūsiškiai paleido ugnį ir įsakė mesti ginklus. Bolševikai nesi priešinamį pasidavė į belaisvę. Tai buvo vieno bolševikų pėstininkų pulko ryšiu kuopos vadas ir trys kareiviai, gi vežime rasti keli lauko telefono aparatai ir daug telefono laidų. Pas ryšių kuopos vadą buvo rasta labai svarbus bolševikų karo va dovybės įsakymas, iš kurio smulkiai sužinota, kad jei sekančią dieną ruošiasi dideliu puolimu. Įsakyme buvo nurodyta, kurios kariuomenės dalys iki nurodytos valandos turi užimti vietoves kaip išieties puntrų puolimui. Pagal šį įsakymą bolševikų kariuomenės daliniai sute-

mus pradėjo užimti įsakyme išvardintus išieties punktus. Jų ryšių kuopa taip pat kėlėsi į patogesnę vietą, iš kurios būtų jiems patogiau pa laikyti ryšius, bet jų vadas mums lai mingu būdu pateko į mūsų rankas.

Prasidėjo neramų naktis. Mūsų kariuomenės daliniai nemiegojo, skubiai užimtinę naujas pozicijas ir rengėsi gintis. Ir naktis, tartum pritariama mūsų tikslams, buvo tamsi ir vėjuota, gi danguje skraidė toki tamsūs debesys, kad, atrodo, tuojau praplūps lietus. Mūsų patrankos drebino neramių naktį ir per mūsų galvas lėkė kaukdami sviediniai į priešų pusę, sprogdami kažkur anapus miško.

Nekantariai laukėme aušros. Su pirma šviesa mūsų patrankos nutilo. Vis dar tūnojome apkasuose, laukdami priešo. Lietus nestojė, o vis pylė kaip iš kibiro. Kai dienos šviesa nušvietė laukus ir miškus, mes jau buvome taip šlapi, kaip iš vandens ištraukti. Tuo tarpu priešas vis dar nesirodė. Nervai visų buvo įtempti, nes kareivii sunkiausiai sviediniai į priešų pusę, sprogdami kažkur anapus miško.

Pagaliva priešas pradėjo judėti. Apie šeštą valandą į kairę nuo mūsų, Baltmūžės dvare stovinčioji užtvara pradėjo šaudytis su pasirodžiusiu priešu. Prieš mus stovinčios lauko sargybos taip pat pradėjo šaudyti ir trauktis atgal.

Bolševikų voroms pasirodžius prieš mūsų apkasus, tuojau užvirė karštos kautynės, kurios tęsėsi apie pusę dienos. Apkasai ėjo iš rankų į rankas. Tačiau priešas buvo atmuš-

Mūsų pozicijos buvo pagerintos. Kuopa persikėlė iš Vitkuškių į Anenhofo dvarą.

Priešas dar vis stipriai laikėsi Eglaitės — Šedarno linijoje. Čia buvo nuolatinis šaudymas, nes mūsų sargybos buvo statomos labai arti priešų apkasų. Ypač sunki buvo lauko sargyba prieš Eglaitės geležinkelio stotį, kurią bolševikai visą laiką intensyviai apšaudydavo ir sargybiniai buvo nuolatiniam pavojuje ne tekti galimybės atsitraukti.

Vieną dieną po pietų bolševikai vėl pradėjo didelį puolimą. Kautynės prasidėjo nuo mūsų į dešinę, kur stovėjo 2 pulko 7-ji kuopa. Ten vyko labai smarki dvikova. Kautynės tuojau išsiplėtė ir prie mūsų apkasų, ir netrukus užvirė visas frontas. Priešas mus taip stipriai spaudė, kad saulei leidžiantis tarp mūsų dalinių nutrūko ryšiai ir buvome priversti trauktis.

Prieš mūsų kuopos pozicijas bolševikų puolimas ypač buvo stiprus. Čia pirmą kartą buvo panaudoti bombosvydžiai. Mes irgi neišlaikėme ir pradėjome trauktis. Aš su karininku Barkausku atsišaudydami traukėmės paskutinieji. Besitraukdamį radome paliktą sunkųjį kulkosvydį, kurį pavežti negalėjome, nes buvo nelygus laukas. Teko nešti. Užsidėję kulkosvydį ant pečių, pradėjome vargingą kelionę. Tuo tarpu priešas jau lipo mums ant kulnų. Tačiau kulkosvydžio nemetėme. Su sunkiu kroviniu skubėjome iš visų jėgų paskui savo dalinį.

Redaguoja J. Varčiūnas (B. d.)

MARIJOS METAI

Šių metų rugsėjo 8-sios dienos Enciklika „Fulgens Corona“ Pijus XII paskelbė visam katalikiškam pasauliui Marijos Metus. Tuo tarpu norima ypatingu būdu atžymėti 100 metų sukaktį nuo Nekalto Sv. P. Marijos Prasidėjimo dogmos paskelbimo.

Šie Marijos Metai yra pirmieji Katalikų Bažnyčios istorijoje. Dievo Motinos garbę yra išista eilė švenčių bažnytinių metų bėgyje, jai skiriami gegužės ir spalio mėnesiai, bet ištisji metai niekad dar nebuvo pažymėti jos vardu. Ir mažai pažįstaniam Marijos kulto raidą Bažnyčios gyvenime vienas šis faktas jau pasako apie ypatingą jos garbės iškilimą šiais laikais. Iš tikrųjų, paskutinis šimtmetis buvo lyguolatinis jos žengimas į vis didesnės garbės aukštybes iki galutinio apsisvainikavimo Dangum Paimimo dogmos paskelbimų prieš trejetą metų.

Į Marijos Metus šv. Tėvas deda daug vilčių. Enciklikoje nusakęs apverttiną dabartinio moto žmonių būklę, vienintelė iš jos išeitį jis mato krikščioniškojo gyvenimo atsigavime ir suzydėjime. Tasai kosmaras, į kurį yra atsidiuręs dabartinis pasaulis, yra ne kas kita kaip didelio ir gilaus dorovinio smukimo išdava, o į dorovinį pakilimą gali grąžinti tik krikščioniškas gyvenimas. „Mes nenėgiame, rašo šv. Tėvas, kad daug gali padaryti šioje srityje valdantieji, tačiau nėra jokios abejonės, kad šių taip didelių blogybių išgydymo reikia įjieskoti augstiesiam šaltinyje; reikia šauktis augstesnės už žmogiškąją jėgą, kuri dangiška šviesa apšviestų žmonių protus ir kuri pasiekia pačias jų širdies gelmes, Dievo malonės veikimo dėka atnaujindama juos ir padarydama juos geresniais“.

Pasaulį išgelbėti galinčiam krikščioniškojo gyvenimo suklestėjimui pasiekti Marijos Metams šv. Tėvas stato trejųpą uždavinį: pagyventi širdyse katalikišką tikėjimą, išgydyti karščių pamaldumą į šv. Dievo Motiną ir vesti krikščionis prie to, kad jie kaip begalima tobuliau suderintų savo gyvenimą su šv. Marijos pavyzdžiu.

Prasidedant Marijos Metams, gruodžio 8 d., Nekalto Prasidėjimo šventėje, pats šv. Tėvas atvyks į garbingiausią visame pasaulyje Marijos šventovę — Maria Magiore baziliką Romoje ir, apsuptas Romos vaikučių, pirmą kartą sukals bėsa savo paties sukurta Marijos Metų maldą. Toje maldoje išreikšta visa, ką nori pasakyti ir ko nori išmelti iš Dievo per Mariją Kristaus Vietininkas žemėje. Jis taip pat nori, kad ta maldą dažnai skambėtų Marijos Metais visų didžiosios Katalikų Bažnyčios šeimos vaikų lūpose ir ypač, kad ji rastų gyvą atgarsį jų širdyse. Štai ta maldą:

Nekaltiausioji Jėzus Motina ir mūsų Motina Marija! Sužadėdai Tavo dangiškojo grožio spindesio ir

šio meto baisumų prislėgti mes puolamė į Tavo rankas, tikėdamiesi Tavo meilingiausioje širdyje rasti mūsų karštų troškimų pasitenkinimą ir saugų uostą iš visų pusių mus supančiose audrose.

Nors ir pažeminti kalčių bei paskendę begaliniam skurde su nuostaba mes šloviname nepalyginamą gausumą kilniųjų dovanų, kuriomis Dievas išpuošė Tave labiau negu bet kurį kitą kūrinį nuo pirmosios Tavo prasidėjimo akimirkos iki dienos, kada Tu, į dangų Paimtoji, buvai vainikuota visatos Karalienė.

Skaidrusis tikėjimo šaltinis, apšlakstyk mūsų protus amžinybų tiesų rasa! Kvapioji visokio šventumo Lelija, persunk mūsų širdis savo dangišku kvapumu! Blogio ir mirties Nugalėtoja, įkvėpk mums didį pasibaūrėjimą nuodėme, kuri sielą padaro pasibaūrėtiną Dievui ir pavėria pragaro vergė!

Išgirs, o Dievo numylėtoji, tą ilgisingą šauksmą, kurs šiais Tau pašvęstaisiais Metais veržiasi iš kiekvienos ištikimos širdes. Pasilenk prieš mūsų sopančių žaidžų. Apšviesk nedorųjų protus, nušluos tyk kenčiančių ir pavergtųjų ašaras, sustiprink vargšus ir silpnuosius, užgesink neapykantos gaisrus, sušvelnink papročių šiurkštumą, apsaugok jaunimo nekaltybę žiedą, globok šventą Bažnyčią, padaryk, kad visi žmonės pajustų krikščioniško gerumo žavesį. Tavo vardė, kurs nuaidi dangų sutartine, te atpažįsta jie esą viens kito broliai ir taautos tepasijunta nariais vienos ir tos pačios šeimos, kuriai tesuspindi visuotinos ir nuosirdžios taikos saulė.

Priimk, mieliausioji Motina, mūsų nuolankias maldas ir išmelsk mums ypač tai, kad vieną dieną, laimingai kartu su Tavimi, Tavo sos to papėdėje galėtume kartoti himną, kurs jau šiandien kyla iš žemės nuo Tavo altorių: Visa graži esi, Marija! Tu garbė, Tu džiaugsmas, Tu pasididžiavimas mūsų tautos! Amen.

Šventasis Tėvas yra suteikęs tikintiesiems šias dvasines privilegijas Marijos Metais (Sv. Apaštališkosios Penitenciarijos dekretas 1953 m. lapkričio—mėn. 11 d.):

1. Visi tikintieji gali gauti visuotinius atlaidus kiek kartų (totes quoties) jie, gavę nuodėmių atleidimą ir priėmę šv. Komuniją, pamaldžiai aplankys bet kurią Marijos garbei skirtą bažnyčią arba, Misijose, koplyčią ir pasimels šv. Tėvo intencija pirmą ir paskutinę Marijos Metų dieną, būtent, 1953 ir 1954 m. gruodžio mėn. 8 d., o taip pat Marijos Gimimo, Aprėiškimo, Apsivalymo, Septynių Sopulių ir Dangum Paimimo dienomis.

2. Tikintieji, įvykdę augščiau minėtas sąlygas, gali laimėti visuotinius atlaidus taip pat visais Marijos Metų šeštadieniais ir atlikdami

ARKIVYSKUPO MATULAICIO BYLA

(LAISKAS IS ROMOS)

Arkiv. Jurgio Matulaičio — Matulevičiaus beatifikacijos byla eina pirmyn. Šiuo metu bylos laiko negalima numatyti. Galima pasidalinti vien turimomis žiniomis ir patirtais įspūdžiais.

Pašauktas liudyti bažnytniame Romos teisme, su nežinios jausmu palikau Londoną, sąsiaurio vandenį, Paryžių ir per Toriną pasiekiau saulėtą Romą.

Lapkričio 15 d., viešedamas pas J. E. Vysk. V. Padolskį, iškliausiu Generalinio Postuletoriaus, kun. D. K. Rėklaitis, MIC, per Vatikano radio siunčiamo lietuvių kalboje pra nešimo, kas jau yra padaryta šioje byloje ir kas artimiausiu laiku dar teks padaryti.

Beatifikacijos procesas yra gana sudėtingas. Pirmiausiai atliekamas lyg tardymas: renkama medžiaga kandidatą šventumui įrodyti; nagrinėjamas jo gyvenimas, jo darbai, ap klausinėjami liudininkai. Šis tardymas vadinas informacinis, arba ordinarinis procesas, atliekamas vietos vyskupo. Pats vyskupas, tačiau, bylos nesprenžia. Jis, surinkęs medžiagą, persiunčia švent. Sostui, kuris sprendžia ar pripažinti kandidatą šventoji garbė. Beatifikacijos bylai pradėti iniciatyvos turi imtis tikintieji. Jos nesima Bažnyčios vyriausybės. Asmuo, kuris veda beatifikacijos bylą, vadinas Postuletorius, gavęs šv. Sosto oficialų pripažinimą.

bandrai maldingas keliones į augščiau minėtas šventoves.

3. Tomis pat, kaip augščiau sakyta, sąlygomis tikintieji gali laimėti visuotinius atlaidus pamaldžiai dalyvaudami kuriose nors pamaldose, skirtose šv. P. Marijos garbei; o jeigu bent galesio apimta širdimioje dalyvaus, jiems suteikiama 10-ties metų atlaidai.

4. Visiems Vyskupijų Valdytojams duodama galia suteikti popiežišką Palaiminimą su Visuotiniais atlaidais pirmos ir paskutinės Marijos Metų dienos iškilmingų pamaldų metu.

5. Visi šv. P. Marijos garbei skirti altoriai bus privilegijuoti tų sielų naudai, kurios yra mirę Dievo malonėje ir už kurias bet kuris kunigas aukos šv. Mišias.

6. Kur yra kokia ypatinga šventovė, kurioje Dievo Gimdytoja P. Marija ypatingu būdu yra garbinama ir į kurią atvyksta daug maldininkų net iš tolimų vietų, ten tikintieji, be visų augščiau išvardintų dvasinių malonių, gali laimėti visuotinius atlaidus ne tik šeštadieniais, bet ir visomis kitomis Marijos Metų dienomis, jei tik, gerai atlikę išpažintį ir pasitiprinę šventiausiuoju, pamaldžiai aplankys tą šventovę ir pasimels šv. Tėvo intencija.

Kun. Dr. V. B-nas.

PAMALDOS

BRADFORD — gruodžio 6d., 12,30 v.

NOTTINGHAM — gruodžio 13 d., 12,15 v.

Pirmiausia šiai bylai iniciatyvos ėmėsi Marijonų Kongregacija, pasikirdama Postuletoriumi, kurį vasario 27 d. pripažino Sv. Apeigų Kongregacija teisėtu. Postuletorius ėmėsi žygių pradėti informacinį procesą, kuriam vykdyti teisė priklauso vyskupui tos vyskupijos, kur kandidatas į šventuosius yra miręs ir palaidotas. Šiuo atveju procesas turėjęs būti vykdomas Lietuvoje. Kadangi šiuo metu šio ten padaryti nėra galimybių, Postuletorius prašė Sv. Tėvo, išimties keliu informacinį procesą pravesti Romoje, kur arkiv. Matulevičius gyvena pastoviai nuo 1925 m. Š. m. balandžio 21 d. gautas palankus atsakymas.

Romoje, gegužės 15 d., Vikariato Tribunole prasidėjo pirmoji šio proceso dalis, liečianti arkivykskupo Jurgio raštus. Bažnyčiai pirmiausiai rūpi iširti kandidato į šventuosius mokslo tyrumas, jo tikėjimo grynumas, jo dorovės principų kilnumas, kas labiausiai atsispindi raštuose, ypač privačiuose laiškuose, dienoraščiuose. Tam tikslui buvo paskelbtas EDIKTAS, pagal kurį tikintieji įpareigojami turimus arkiv. Matulevičiaus raštus per Postuletoriumi prisiųsti Romos Vikariato Tribunolui. Juo, greičiau bus surinkti arkiv. Jurgio raštai, juo greičiau informacinė byla bus baigta.

Spalio 31 d. Romos Vikariato Tribunole pradėta ir antroji inform. arkiv. Jurgio bylos dalis, kur nagrinėjama pozityvūs duomenys apie Dievo tarną šventumą tokia tvarka:

a) Postuletorius paruošia taip vadinamus „Articuli“ — teigimai apie kandidato gyvenimą, jo dorybes, jo palaimintą mirtį, jo šventumo garšą žmonėse jam tebe gyvenant, o jam mirus, apie malones ar stebuklus, gautus per jo užtarimą. b) Tiems la vo teigimams patvirtinti Postuletorius turi surasti liudininkų, kurie būti asmeniškai pažinę kandidatą. Įvykusiam spalio 31 d. posėdyje Postuletorius įteikė arkiv. Jurgio bylos 129 „Articulos“ Tribunolui ir liudininkų sąrašą, kurių tuo tarpu yra 17: du kardinolai, penki pasauliečiai kunigai, šeši vienuoliai kunigai, viena vienuolė, vienas broliukas — vienuolis ir du pasauliečiai vyrai.

Lapkričio 9 d. prasidėjo liudininkų apklausinėjimas. Teismo posėdžiai yra slapti ir paprastai vyksta vieną kartą savaitėje. Tešiasi tik dvi valandos. Vienam liudininkui apklausinėti nevisada užtenka vieno tokio posėdžio. Tokiu būdu antroji inform. Dievo Tarno Jurgio bylos dalis galį ilgokai užsistėti. Trečioji bylos dalis, vadinama „de non cultu exhibit“ bus pradėta, kai pasibaigs dvi pirmosios.

Kaip ilgai arkiv. Matulevičiaus beatifikacijos byla tešis

Beatifikacijos proceso laikas priklausys nuo mūsų: nuo mūsų pastangų, nuo mūsų susirūpinimo, nuo mūsų aukų ir labiausiai nuo mūsų maldų.

Norėčiau prašyti visų geros valios lietuvių, kad savo maldomis ir aukomis prisidėtų prie šio didelio ir svarbaus darbo, kad dirbant vieningai ir Dievui padedant, galėtume

susilaukti greito ir sėkmingo informacinės bylos užbaigimo, o paskui ir lemiamo Dievo Tarno Jurgio Matulevičiaus beatifikacijosje Apaštalo Sosto sprendimo — pripažinti jam šventoji garbė.

Padėdami šią bylą vesti Kun. Dr. K. Rėklaitis, rašykite: Rev-mo P. C. Rėklaitis, MIC, Via Corsica 1, Roma, Italy, arba susisiekite su Londono tėvais marijonais adresu: Marian Fathers, 21, The Oval, Hackney Rd. London E. 2.

Kun. K. A. Matulaitis

AUKOS VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Nottinghamo skyrius — 30 sv. 16 šl. ir 6 p.

Buckminster skyrius — 11sv. 10 šl.

Derby skyrius — 23 sv. 15 šl., Bedfordo skyrius — 6 sv., Northamtono skyrius — sv. 17 šl. ir 6p.

AUKOS VARGO MOKYKLOMS K. Ežerinskas — 10 šl.

AUKOS VYDCNO PAMINKLUI Buckminster skyrius — 1 sv 10 šl., V. Leonas — 1 sv.

KUOPU GYVENIMAS

Vienintelis šiandien tremtiniai Vokietijoje pragyvenimo šaltinis, kaip jau žinoma, yra darbo ar socialinės įstaigos pašalpa. Iš šios menkos pašalpos stovyklose gyvenant negalima net galų su galu sudurti. Čia liķė ne visi yra bejėgiai darbą dirbti, bet vokiečių įstaigos darbu aprūpina tik savuosius. Kas tik gali, kiekvienas stengiasi išemigruoti ar paklūti į darbo ar sargybų kuopas, pas angus ar amerikiečius. Savi ryšii karininkai padeda kiek išgalėdami, mažai kreipdamį dėmesio ir į sveikatą ir į amžių. Nors „kareiviavimas“ yra visiems nemalonus, bet kitos išeities savo egzistencijai pakelti virš minimumo likusius Vokietijoje nėra. Be to čia tas kareiviavimas neko panašaus neturi su buvusiojo vokiškoju ar sovietiniu militarizmu: statomi tiltai, saugomas kariškias alijantų turtas.

O dabar šiek tiek apie pačias kuopas.

Uhlbrone, netoli Mainz, prieš porą mėnesių įsikūrė anksčiau Bad Kreuznach buvusios lietuvių darbo ir sargybų kuopos dalys. Kuopai vadovauja kapitonas O. Blumchinas ir leitn. J. Matulaitis. Čia yra apie 120 įvairaus amžiaus ir profesijų vyrų. Kuopoje yra ir svetimtai, bet nedaug. Pilnas kuopas vien tik iš lietuvių šiandien Vokietijoje sudaryti nemanoma. Keli rytprūšii vokiečiai, trys vengrai, vienas latvis, vienas pavolgio vokiečiai, 1 olandas ir 1 ukrainietis čia gyvena bendrą ne tik kuopos, bet ir tautinį lietuvišką gyvenimą. Apie 12 klaipečių, pamiršę lietuvių kalbą, yra padarę didelę pažangą jos pramokimui. Nuo jų neatšilieka ir svetimtaučiai, kurie ir mūsų tautiniams reikalams yra solidarūs ir aukoja nemažas sumas lietuvių kultūriniam ir karitatyviniams reikalams. Kuopoje vedusiųjų yra apie 40%. Jų šeimos gyvena netoliese.

Kuopoje lietuviškos spaudos gautama nemažai privačiai, o keli laikraščiai prenumeruojami ir visos kuopos vardu. Skaitomi: „Karys“, „Draugas“, „Tremtis“, „Santarvė“, „Europos Lietuvis“ ir kt. tremtyje išeinantieji laikraščiai. Skaityklai patalpos dar neturima, tam tikslui naudojamos valgykla, bet ruošiamasi savo aukomis ir vieną baraką skaitykloms ir kt. kultūriniam reikalams įsigyti. Yra ir mažas knygynėlis, k

rij norima praplėsti ir pagrindinai sutvarkyti.

Pirmąsias pamaldas naujoje vietoje atlaikė tik ką grįžęs iš Belgijos kun. Lukošius. Neturint koplytėlės, jos buvo atlaikytos bendroje kuopos klasėje. Koplytėlė taip pat numatomą greitai laiku savo jėgomis įsirengti.

Tarp įvairių praktiškų pamokų po valandą kasdien yra skiriama ir tautiniams kultūriniam reikalams: aiškinama literatūra, sportas, mokoma anglų kalba ir duodama žinių iš Vokietijos ir užjūrio lietuviškų organizacijų veiklos.

Kuopos gyv. patalpas ir koridorius puošia lietuviški paveiksai, tri spalvė, Vytis, Vytauto Didžiojo portretas ir ke., — tai visos kuopos vyrų rankų darbai, Gale koridoriaus matosi didelis herbas sudarytas iš trijų Pabaltijo kraštų, apjuostas Amerikos vėliava — tai padidintas Pabaltiečių kuopų ženklas, nešiojamas ant rankovės. Nestinga ir diplomų, gautų kuopos už įvairius pasijymėjimus, drausmę ir darbštumą. Karininkų ramovės sieną puošia didžiulis freskas, iš Vyties, Tirių Kryžių Kalno, Gedimino Pilies, Laisvės Statulos, Vilniaus Katedros ir sodybos su kryžium, kombinacijos.

Kuopos rajonas gana didelis — plati pieva ir nemaža medžių. Geroms sąlygoms esant atsirado ir įvairios rūšies gyvulininkystės mėgėjų: ganosi trys avinai, kvarksi apie 18 ančių, burkuoja ant stogų karveliai, o vaizdų pagilinti kartais išleidžiamos trys deglosios. Tai vis daugiausia kuopos vyrų privati nuosavybė, kuri čia yra privilegiuota. Leitn. M., lankęsis Ispanijoje ir parsivežęs daug patyrimo apie ten vykdomas gaidžių kovas, šį įdomų sportą mėgėjas ir kuopoje įsūnyti — tam tikslui buvo išsiperinęs apie 13 gaidžių kū, iš kurių iki šiandien tik 2 likusios likusios surijo amerikiečio seržanto kalė. (Apie šio sutvėrimo diktatūrą kuopoje galima būtų parašyti atskirą straipsnį — visų nuo jos nukenčia, kas tik jai po kojom pasi mašo). Kuopos vyrai auginą daržoves, laiko akvarijame retos rūšies žuvelės ir vanagų.

Š. m. lapkričio mėn. 11 d. Kaiserlauterne buvo minima Lenkijos Nepriklausomybės šventė. Po minė

(nukelta į psl. 4)

J. KUZMICKIS

DON KICHOTO SALYJE

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

ZVILGŠNIS ATGAL

VADOVAS su mūsų dokumentais nueina į munitinę — nedidelį mūrinių pastatų su besisūpsančio gen. Franko atvaizdu ir apskritais valdininkais.

Moterys, apstojusios pardavėjų, sklaido vėduokles, kiloja saldumynus, maišo abiejomis rankomis nedidelį prekių krepšį. Ypač čia garšiai tarška Malūnas ir vis pažvilgoja į munitinę, tarsi prisibijoma, kad kas nesulikviduotų jos žaislelių.

Atsisiliejū į baltai nudažytą kartį, pertiestą per kelį ir mąstau: „va, kokios sienos skiria valstybes; jos tik žmogui padarytos, kai nei paukš čiai, nei drugeliai jų nepaiso.“

O, kad tokia siena skirtų mus nuo Lietuvos! Kad tik tokie sargybniejai ją saugotų! Kad niekas netartų pravažuojančių, kaip tie, kurie čia per dienas budi ir beveik jokio ginklo nesinešioja.

Ir tada atsimentu ispanų poeto Demaso Alonso trumpą „Tyra po-

emą“, kurioje to krašto poetas dainuoja apie toki, kaip ir mes, keleivį, kuris grįžta mintimis į seną tėvų miestą, „kuriam prisiminimai miega“ —

Grįšį ne laiku senu, taku į seną miestą, kuriame prisiminimai tavų miega...

Mano Mieste kiti, kaip ir aš svajoja, laisvės laukia. Lūkurioja, kada užkilis audra ir stgriaus betoninės sienas ir sunaikins patrankų lizdus:

Ten, kur tu svajojai, kitų svajojantį keleivį pamatysi.

Ir jis grįš vakare į namus, į senus tėvų namus ir rankomis lies medines sienas, o akimis įjieskos, kur jo ūgio brūkiai sužymėti. Brūkiai primins jam praeitį — laisvą vaikystę, nerūpestingą jaunystę primins, — ir jis gyvens atsiminimais: Kita keleiv, kurs grįš ne laiku senu taku

... ir liekis iš savęs svaiginančiai šviečia!

į seną miestą, kuriame jo atminimai miega...

O vėl, kokia jausminga Juan Ramon Jimenez daina apie žmogų ir rožę, apie damą ir jausmą:

Daugiau jos neliesk, tokia yra rožė.

Daina mano, dainuok, mano daina; ... ir liekis iš savęs svaiginančiai šviečia!

Aš pavydžiu ispanams. Pavydžiu jiems plačių laukų su tolumoje dunksančiais kalnais, pavydžiu jiems tylios ramybės, išvengus triukšmingų miestų tempo ir nervingos civilizacijos. Kaip gyva slenka pro akis Lietuva: smėlėta Dainava su Merkiu ir Stange, žalias pa nemunus su Jurbarko Mituva, romantiški Dubyskos krantai prie Ariogalos ir Butkiškės, gyvulių kaimeinė prie Veiverių, Paकेklyje.

Ispanas eina su „laikais metų, su tyliom upėm ir žvaigždėm“, eina su „rugių gimdančia žeme, su apleistų gatvių liūdnuoju vėju, supančiu sparnais“ jo sielos „audringą, tvirtą dabartį“, kaip dainuoja jų poetas Luis Felipe Vivanco.

Ispanas gyvena ir jaučia „klajūnė savo širdį tartum debesį, su rankom, pasiruošusiom apglėbti tylą“. Jis gyvena, jis eina, bet dar nėra „priėjęs savo kelio galo“.

Ispanas su Sv. Jonu nuo Kryžiaus mistiškai kyla į antgamtę, kaip sakalas nardo Viešpaties artumoje ir su Vivanco sako:

Nenoriu būti aš kitoks negu esu, šešelis ir šviesa pajuto padėką... Paskui atsimentu neseniai skaitytą Bruce Marchall knygą apie Ispanijos vidaus karus — „The Fair Bride“ ir maną atmintyje volinasį jos veikėjų prasmingi pasakymai: „Bažnyčia katakombose yra kur kas pavojingesnė, negu katedrų Bažnyčia“.

„Mes mylėjome Jį tik tokia meile, kuri mus šildė. Mes įsivaizdavome, kad niekas nekentėjo, nes daugybė kankinios. Mes iš tikėjimo padarėme patogią sofą...“

„Kai ir kanaanininkas, jis suprato, kad Sv. Jonas nuo Kryžiaus įdomavosi širdimis, bet ne miestais ir kad miestas bus saugus tik apsaugodamas širdį...“

Mintis nutraukia autobuso trimatis. Mes susėdame, kaip mokiniai mokyklos suoluose ir kaip vaikai dairomės pro langus, ką pakyla balta nudažyta kartis, kai mus pasitinka kelinės į batus susikišę portugalų sargybniejai, kai smalsiai į mus žiūri vaikai.

Vėl trumpas formalumas — suantspauduojami pasai, ir mes lekiame siauru Portugalijos keliu tolyn

pro akmenis ir uolas, pro upes ir kalnelius ir krašto gilumą.

PABAIGA

MES užmiršome miškų vėją ir ankstybo ritmečio paukščių alasą šilė. Mus žadina fabriky sirenos ir autobusų urzgį motorai.

Jau ir mes, kaip svetur gimę ir augę vaikai, nebežinome, koks medaus skonis, koks laukų šaltinėlio šaltumas, kokia pavargusio jaunimo vakaro daina.

Mūsų sielas suspaudė ne tik svetimų kraštai, bet miestų mūrai, nuplikusios gatvės, uakštyt besistiebių fabriky kaminai. Mus suspaudė miestų patogumai su elektros krosnelėmis ir dujų virtuvėmis, — ir jau pradėdame pamirštį vandenį ne šanti brolį, seserį ar motiną.

Mes, prisiklausę svetimų kalbų, ne kartą pasidarome nejautrūs savo Tėvynės kančioms ir net neprisiren giame tyliu įsijungimu dalyvaui antikomunistinėje eisenoje, protestuodami prieš raudonąjį komunizmą. Ne vieną gaudina komunistų atskaitymas čia ir Tėvynėje.

Sunkiai besigrumianti su kietu gyvenimu Ispanija daug kam atrodo tiktai apmėšusiu Don Kichotu, jojančiu ant išbadėjusio kuino ir ko vojančiu prieš neįveikiamą komunizmą. Biūliulijama su raudonuoju Titu, atostogaujama jo vilose, pir

muose puslapiuose skelbiami jo „iš mintingai“ pamokslai Vakarams ir tame pačiame puslapyje smerkiamas gen. Franko, draudžiant su juo bet kokius ryšius. Noriaū prekiuojama su komunistų Kinija, negu su antikomunistine Ispanija.

Ispanija daug kam atrodo kaip Don Kichotas...

Tačiau reikia nūvykti į tą vynuogių ir kukurūzų kraštą, į tą kalnų, lygumų ir piemenų šalį, kad galima būtų įsitikinti, kaip gyvena tie, kurie vieną kartą pakėlė ranką prieš raudonuosius, nė nesvajodami patarinėti „draugiškai ir su gėlėmis“ sveikinti tariamus „išvaduojuos“.

Reikia pamatyti, kuo minta eilinis ispanas, kuo savo kūną dengia, kad šitokia kaina mokėtų už tautos didvyriškumą, ginantis nuo raudonojo teroro.

Kur Ispanijoje nėpasigirsi esąs lie tuvis, visur — ir pardavėjas prekyvietėje, ir maldininkas bažnyčioje, ir karys sargyboje — kelis kartus pakinksnos galva ir pasakys:

— Siu... siu... aš žinau Lithuania... Ir greitai jie pasiliks tavo draugais, biūliuliais.

Ispanija — kontradikcijų kraštas. Apie ją daugiausia priešingybų pri kalbama ir prirašoma.

Tačiau reikia nukeliauti ir pamatyti ją.

1953. XI. 26.

PULTI KOMUNIZMA!

12 Š. KORĖJOS BELAISVIŲ APSPIAUDE JAV PULKININKO VEIDĄ, REPATRIJUODAMI Į ŠIAURĘ. SOVIETAJ SAUDO JAV LĖKTUVUS, SUIMINEJA JOS PILIEČIUS. JAV POLITIKOS CENTRE TURETŲ BŪTI — PAVERTGŲJŲ KRAŠTŲ IŠLAISVINIMAS. BUVĘS KOMUNISTAS PROF. L. F. BUDENZ NURODO, KOKIU BŪDU AMERIKA TURETŲ KOVOTI SU KOMUNIZMU, KAD PAGALIAU PASAULIS LAISVAI ATSIKVĖPTŲ.

Po Korėjos karo paliaubų viso pasaulio komunistai griežtai laikosi karinė mašina. Stalinis ir ypač Malenkovo nurodymų, kurie buvo duoti praėjusių metų spalio mėnesį. Kol panašūs ginklas nebus atkreiptas į juos, komunistai pasiūvė silpninti Vakarus ir JAV, inscenuodami visą eilę katastrofų.

KOMUNISTŲ TAKTIKA

Luis Francis Budenz, Fordham universiteto profesorius, viename savo straipsnyje rašo: „Kai 1950 m. kovo mėn. liudijau Tydings komitetui, aš pasakiau, kad, jeigu bus tęsiama nuolaidų politika, tūkstantčiai jaunų Amerikos vyrų žus. Greitai sekė Korėjos tragedija. Aš tvirtinau, kad, jeigu ir toliau bus vedama sulaikymo politika, žus daugiau šimtų ir tūkstančių vyrų. Dar bačiau, kad karas persimės į Amerikos žemyną.“

Atsimerant, kad anksčiau prof. L. F. Budenz buvo komunistų partijos narys ir net jų laikraščio „Daily Worker“ redaktorius, verta susipažinti su jo samprotavimais.

Sovietų karo baimė Amerikai atnešė daugybę pralaimėjimų. Visų pirma stengiamasi įkalbėti, kad komunistai nejuokauja ir dėl to su jais reikia skaitytis. Gestikuliuodami šituo kozyriumi, komunistai priverčia veikti taip, kaip Kremlius pageidauja. Rašydamas savo „Leninimo pagrindus“, Stalinis nurodė, kad „masių organizacijos“ krašto viduje turi būti komunistų linijos „transmisijos diržais“.

Staj dėl ko ponia Amerika yra įpareigota kovoti su komunistų jėga ir propaganda krašto viduje tokiu pačiu atkaklumu, su kokiu jos kariai kovoja ugnies fronte.

TROJOS ARKLYS

Komunistai šiandien naudoja Trojos arklio taktiką — šaukia apie taiką, o iki dantų ginkluojasi. 1935 metais prasidėjo pirmasis Trojos arklio laikotarpis ir jis tęsiasi toliau. Naudojantis Stalinis išsireikškimu, S. Rusija yra įsitraukusi į Trečiąją Pasaulinį Karą ir nuolat puola Ameriką kaip „agresijos centrą“. Tačiau tuo pačiu ji vaidina taikią „matušką“: žiūrėk, ji paleidžia paliegius belaisvių sau ją, įsileidžia vieną kitą žurnalistą, — o apkvaišę politikai rečia: komunistai tiesia taikos ranką, suspauskime ją!

Kiek daug dainų buvo sudainuota, kad po Stalinio mirties Kremliaus politika pasikeitusi!

Šitas kozyrius nukreiptas tiesiog į Amerikos piliečius. Tačiau yra aišku, kad kiekvienas sovietų potvarkis šiekia vieno tikslo: sovietų diktatūros visamė pasaulyje.

Komunistų taktika turi įtikinti Ameriką, kad jos pozicija silpnumas kaip tik padeda vykdyti sovietų potvarkius. Tuščia kalbėti apie karą su komunistais, ginant kitų kraštų teises, kol nepajėgiama susi tvarkyti su pikta komunistų propaganda namuose. Tačiau, norint su duoti tai propagandai mirtingą smūgį, reikia suprasti, kokia ji iš tikrųjų yra.

KOMUNISTŲ LINIJA

Dabartinė komunistų linija, kurią nustatė Stalinis ir Malenkovas, yra labai aiški:

1. Atskirti Ameriką nuo sąjungininkų ir paralyžuoti jos vadovaujama vaidmenį.
2. Nuolat kuždėti apie amerikiečių „pilietines laisves“, kad būtų sustabdyta kova su suokalbinkais. Tuomet visuomenės nuomonė bus padalinta ir nustatyta prieš komunistų „kompromitaciją“. Komunistai garsiai tebešaukia apie „Mac Cartizmą“, vykdydami Kremliaus įsakymą.
3. Vestį propagandą, kad Raudonoji Kinija būtų pripažinta ir įsileista į JT Saugumo Tarybą.
4. Sustiprinti sovietų kontrolę sa telinitėse valstybėse, sudarant būsimaj agresijai platesnes erdves.
5. Palaikyti „taikos partizanų“ — tuos vyrus ir moteris, kurie dalyvauja sovietų „taikos kare“ ir užminuoti Amerikos ir kitų laisvų kraštų moralę.
6. Išplėsti „Rytų-Vakarų preky-

bag“, kad būtų stiprinama sovietų karinė mašina.

7. Galutinai suorganizuoti Raudonąją Vokietiją ir Raudonąją Korėją.

8. Visos tos priemonės turi vesti prie „agresoriaus nubudimo“, kaip skamba 1952 metų Malenkovo raporte...

PENKTOJI KOLONA

Vius tuos potvarkius paskelbė Stalinis ir Malenkovas 1952 m. spalio mėn. Stalinis juos formulavo 19-tame Komunistų Partijos Kongrese ir savo straipsnyje — „Socializmo ekonominės problemos SSSR“; Malenkovas — savo programiniame raporte.

Visi dokumentai duoti „išstudijuoti ir vykdyti“ Amerikos komunistams. Jų mintys buvo iki įkyrumo kartotos spaudoje ir viešuosose pareiškimuose, ir šiandien dauguma galvoja taip, kaip Kremlius įsako.

Komunizmo priešai visą laiką dėsle kovoti su šia propaganda ir dėl to nedaug ką tepasiekė.

Si taktika — įtikinti Amerikos vadus, kad jie vykdytų Kremliaus programą — yra penktosios kolonos taktika, padėjusi komunistui suduoti Kiniją ir Lenkiją.

Štai dėl ko turį būti iš pagrindų sujungta visų piliečių viešoji nuomonė. Penktoji kolona turi būti atskleista, atakuojant laiškais spaudą, Kongreso astovus, žadinant visų budrumą ir keliant pasiryžimą kovoti.

KOMUNISTŲ PAVYZDYS

Kaip reikia veikti prieš komunistų, geriausia moko pačių komunistų taktika. Vasario mėn. „Political Affairs“, kurį nurodo Amerikos komunistams partijos liniją, paskelbė „makartizmą“ didžiausiu liaudies priešu. Tučiuojau komunistų „Daily Worker“ pradėjo išsižiojęs pulti „makartizmą“. Nepaprastai trumpu laiku „Americans for Democratic Action“ „makartizmą“ piktaip pasmerkė.

Pasipylė tiek smerkiančių laišku, kad netrukus „Daily Worker“ įvedė specialų „makartizmą“ smerkiantį skyrį.

1953 m. liepos mėn. „Political Affairs“ davė naują signalą: kova

už laisvę yra kova prieš „makartizmą“. Reikia aštriai pulti patį Joe McCarthy ir atskirus jo bendradarbius — Jėnners, Veldes, McCarrans...

Šitas signalas yra ypač įsidėmėti nas, kai komunistai, vykdydami Trojos arklio taktiką, planuoja įsibrauti į demokratų ir respublikonų partijas. Jie norį įsibrauti, sukeldami „antimakartizmą“ sąjūdį, kuris iš tikrųjų yra ne kas kita, kaip kova su kiekvienu, kuris norį atdengti jų konspiraciją.

PULTI KOMUNIZMĄ!

Stalinis „Leninimo pagrinduose“ mokė, kaip kovoti su komunizmu priešais.

Amerika ir Vakarai turi įsisąmoninti, kad jau prasidėjo tikras karas prieš komunizmą. Norint laimėti, reikia pulti, bet ne gintis.

Neužtenka nepripažinti Raudonosios Kinijos: reikia paveikti visų laisvų tautų vyriausybes, kad jos atšauktų jos pripažinimą. Jei jos nepadarys, Amerika turėtų būti tik ra, kad jos neis kartu ir tada, kai sovietai dar labiau užminuos sąjungininkų vienybę.

Sąjungininkų vienybę jau užminuota: S. Rusija naudoja D. Britaniją kaip „tiltą tarp komunizmo ir kapitalizmo“. Reikia stengtis įtikinti D. Britaniją, kad jos „krūvinų pinigų“ prekyba su Raud. Kinija yra nepateisinama ir turi būti galutinai sustabdyta. Negalima šioji vietoj jai nusileisti nei per plauką.

Kai Amerikoje vyksta propaganda prieš Mac Carthy teises apklusinėti komunistus ir jų draugus, neužtenka tikai ginti jo teises: reikia kreipis į Kongresą, kad jis tas teises dar labiau praplėstų...

Galų gale prof. L. F. Budenz nurodė du kovos būdus su komunizmu:

1. Užpilti laiškais spaudą, kongreso narius, senatorius, Valstybės Sekretariatą ir patį prezidentą, kad būtų reikalaujama iš sąjungininkų atšaukti Raud. Kinijos pripažinimą.

2. Taipgi tokiu pačiu būdu reikia lauti, kad kongresas duotų daugiau teisių suvaržyti komunistus, uždraudamas jų partijai laisvai veikti.

Parengė J. Pykulis

PICCARDAS JUROS DUGNE

1932 m. prof. Auguste Piccard savo konstrukcijos aerostatu pakilo į augštį virš 16klm. (53. 152 pėdas) ir jis pirmas pasiekė stratosferą. Pasakojama, kad po to, profesorius turėjo žmonai prižadėti daugiau aerostatus ir orą nebekilti. Bet jis neprisižadėjo leistis į jūros gelmes...

Šiai problemai Piccard'as ilgus metus ruošėsi, kol sukonstruktavo jūros tyrimui laivą „Trieste“. Šiuo laivu, š/m. rugsėjo pabaigoje, jis nu silėido 3150 metrų jūros gilumon, tuo pasiekdamas naują jūros gilumos rekordą. Tokio gylio iki šiolie dar niekas nebuvo pasiekęs. Senas 2100 m. gilumo rekordas priklausė 2 prancūzams, jūros karininkams. Prof. Piccard'as šį bandymą atliko Tyrenejos jūroje, 80 klm. nuo Ponzos salos, išbūdamas pasinėses 2 valandas ir 18 minučių. Jį lydėjo jo 30 metų amž. sūnus, Jaques.

„Trieste“ ant vandens atrodė lyg laivas, bet tikrumoje tai povandeninis, balionas, pritaikytas grimsti į jūros gylį panašiai, kaip aerostatas kilti į erdves. Įgulos kamera, plieno kamuolis, kurio diaametras apie 8 pėdos, o sienų storis 3,5 coliai. Šitai kamerai uždavinys — atlaikyti vandens slėgimą jūros gilumoje. Ji prilitvirtinta baliono apačioje. Pats balionas panašus į povandeninį laivą, 60 pėdų ilgio. Jo plonos sienos padarytos iš plieno. Jis pripildomas gazolynu (22.000 galionų). Tokiu būdu jis atlaiko jūros vandens slėgimą. (Gazolinas — 1/3 lengvesnis už jūros vandenį. Grimzdimas ir pakilimas reguliuojamas elektromagnitiniu balastu. „Triestės“ balastas — 4 raudonos geležinių bloku. Šis svoris tempe laivą į gylį, o atspalaidavus nuo jo, gazolinas vėl kelia į viršų.) Numatyta „Trieste“ nugabenti

SAULES SPINDULIŲ ZALA PIENUI

Jautresnio skonio žmonės pastebėjo, kad prėsko pieno, pastovėjusio saulės atokaitoje, skonis pakinta. Šiuo reikškimu susidomėjo medikai ir chemikai ir nustatė, kad saulės spindulių įtakoj kinta ne tik pieno skonis, bet ir vitaminių kiekiš. Jei tik vieną valandą pieno banka pastovi saulės atokaitoj — žymūs riboflavino ir askorbininės rūgšties (tai du svarbūs vitaminai) kiekiai su naikinami.

Pieno skonis kinta dėka savotiškų sieros junginių, kurie atsiranda irstant tam tikroms pieno baltymo dalims (pyač methionin), turinčioms savo sudėty sieros. Pasirodo, kad šis baltymo irimas vyksta veikiant tik tam tikro bangų ilgio šviesos spinduliams; saulės šilima čia nevaidinanti jokio vaidmens. Yra įrodymų, kad šiame baltymo junginių ardymo procese svarbų vaidmenį vaidina jau minėtas vitaminas riboflavinas.

Turint galvoje, kad saulėtomis dienomis pienas gali būti išstatytas saulės spinduliams gana ilgai (vežime, o vėliau at slenkščia) — jo vertė kai mes jį geriam jau būna žymiai menkesnė, negu tik ką pamelžto ar laikyto tamsoj.

Vadinasi, norint apsaugoti pieno skonį ir vitaminus — reikia saugoti jį nuo saulės spindulių. Tamsaus stiklo bonkos čia daug padėty. Reikia tikėtis, kad netolimoj ateity pie ną gausime jau tamsaus stiklo bonkose.

K. Valteris.

prie Amerikos krantų, kur vandeny nas daug gilesnis už Tyrenejos jūrą. Gelmių tyrinėjimai žada žmonių atidengti naujų paslapčių, kurios iki šiol mokslininkams nėra žinomos.

Laisvoji tribūna

VYKIM SAVANAUDZIUS IS CENTRO VALDYBOS!...

J. Urbono straipsnis, tilpęs praecto „E. L.“ nr. „Laisvoji tribūnoj“ yra vertas dėmesio. Tokių straipsnių aš jau labai seniai laukiau šio laikraščio puslapiuose. Tai reta „brangenybė“. Aš ir, manau, daugelis or ganizuotų lietuvių, bus nepaprastai dėkingi p. Urbonui, kuris taip puikiai sugebėjo parodyti KAIP NE-REIKIA RASYTI, KALBETI IR NET GALVOTI!...

Pradėkim narplioti kai kuriuos jo mandrius pareiškimus. Štai vienas: „Į organizacinį gyvenimą nesidedu dėl to, kad negerbiu tų, kurie vadovauja toms organizacijoms. Ten tiek maža yra tikrų idealistų, kuriems tikrai rūpėtų pirmoje eilėje Tėvynės vadavimas“. Žinoma, jis nė nebando parėmti faktais (nes, aišku, jų neturi!) šio mandras teigimo. Bet JEI jam pavyktų įrodyti ir šią „dogmą“ turėtume priimti už gryną pinigą, tai ką p. Urbonas pasakytų jei aš, remdamasis jo logika (galvojimu), užgiedočiau tokią „litaniją“: „Netikiu, nes yra nevertų pagarbos kunigų“; „Nesigydaū, nes yra blogų gydytojų“; „Nesimokau, nes yra niekam tikusių mokytojų“; „Nevedu, nes yra bobų — raganių“; „Nesirengiu, nes yra blogai pasiūtų drabužių“; „Nedirbu, nes yra man nepatinkamų darbu“; „Nevalgau ir negėriu, nes yra biaučių valgių ir gėrimų“!

Šią „litaniją“ galima būtų tęsti per visus „E. L.“ puslapius, bet išmintingam užteks ir šių „galvojimų“ pavyzdžių... Negerbiu ir aš Centro Valdybos, o ypač jos pirmininko Bajorino. Ir kaip galii juos gerbti, jei ten sėdi JIE, o ne AŠ! Būdamas protingas ir praktiškas žmogus aš pirmininkų sutikčiau būti (žinoma, jei mane rinktų!) tik tada, jei man mokėtų porą tūkstančių svariukų į metus ir dar duotų valdišką limuziną! Žinoma, soferį ir benziną turėtų apmokėti Sąjunga! BAJORINAS GI NE TIK NE PENO NEGAUNA UŽ SAVO DARBĄ SAJUNGAI, BET DAR PATS PRIMOKA JAI PAVIDALE NARIO MOKESČIO, KELIONPINIGIŲ AUTOBUSAIS IR TT. Vienintelis gausis atlyginimas jam ir visai Centro Valdybai — nepamatuoti žėmežiai ir kolojimai iš neorganizuotų ir net organizuotų tautiečių! Aišku, tokios Centro Valdybos, kurioj sėdi kieno ubagai, o dvasios milžinai — gerbti negalima! Čia mudu su p. Urbonu esam lyg ir vienmėčiai...

Nestoti į Sąjungą vien dėl to, kad jos vadovybė nepatinka yra ir nevyriška ir negarbinga. Garbingas kelias būtų toks: įstok į organizaciją, parodyk savo sugebėjimus dirbti ir vadovauti, o tada būsi išrinktas į vyriausią vadovybę ir galėsi parodyti savo idealizmą, kurio, Tamstos manymu, dabartinei mūsų vadovybei trūksta.

Centro Valdybos nariai negali pilnai atlikti visų uždavinių, nes jie turi užsidirbtį pragyvenimą fabrikuose, garažuose ir kitur; be to, jie turi atlikti šeimų galvų ir kitokias pareigas, o organizaciniam darbuvi lieka tik energijos likučiai. Daugiau iš jų reikalauoti negalima. Jei p. Urbonas jaučiasi esąs viršžmogis (o tokie kol kas sutinkami tik comic'uose!), tai jo įstojimas į Sąjungą ir pateikimas į Centro Valdybą — būtų nėjkaunuojamą vertybę. Dėja, jis laikosi nuošaliai ir niekina tuos, kurie tautiniam darbuvi atiduoda pasuktines savo jėgas.

J. U. išgarbino min. Lozoraitį. Kodėl? Ar tik dėl jo neįsimtingo posakio, kad „Visuomenė yra vieninga, o veiksniai nesutaria“? Na, bet juk ir jis yra vienas iš tų svarbiausių veiksnii, kurie nesutaria. O nesutariama dalinai ir dėl jo paties kapryzių... Iš kitos pusės ir neišmanėliai žino, kad veiksniai remiasi viena ar kita visuomenės dalimi. Jei dalis Britanijos lietuvių yra vieningi — įsijungia neparęntį DBLS, tai kita didelė dalis ne tik nepaseka jais, bet net kenkia skleidimais niekuo ne pamatuotus gandus ir tuo drumščia visuomenės vienybę. Vadinasi, visuomenė, nėra vieninga ir min. Lozoraitio posakis, kuriuo J. U. taip žavisi nėra teisingas.

Šia proga norėtusi paryškinti ir J. U. minimą idealizmo stoką. Min. Lozoraitis dirba labai svarbų ir nau dingą mūsų tautai darbą. Bet jis juk „iš to duoną valgo“ — jis yra apmokamas tarnautojas. DBLS Centro Valdybos ir visų skyrių Valdybų nariai yra tikrieji idealistai, nes jie dirba didelį tautinį darbą, o atlyginami tik panašiais į p. Urbono laiškais. Kadangi DBLS yra nepartinė organizacija, tai už darbą joje net jokia partija neatlygins.

Linksma buvo skaityti J. U. tvirtinimą, kad „Sąjunga nenori padėti laikraščiu“... O kas gi šį laikraštį leidžia ir juo siejolasi jei ne DBLS? J. U. šaukia „Būkite tiesūs, atvirai ir sąžiningi. Nedangstykit neišukimų miglom nieko, ar tai būtų gera ar bloga. Mažiau neišukimų, mažiau įtarimų, gandų, o daugiau pasitikėjimo ir pagarbos“. Pasakyta kaip iš rašto, bet neišku kam tas taikoma. Susipratusieji DBLS nariai žino viską kas Sąjungoj dedasi ir jiems nėra jokių neišukimų. Jei kas neišku — per metinius atstovų suvažiavimus išsiaiškinam, išsibaram ir grįžtam namo patenknti. Įtarinėja ir gaudus skleidžia tik tie, kurie arba patys nesąžiningi yra, arba sąmoningai užmerkia akis prieš tiesą, arba taip at silikę nuo organizacinio gyvenimo, kad net mano, kad Centro Valdyba gauna kokį nors atlyginimą už savo sunkų darbą. O gal jie tauškia visokių niekus, norėdami pateisinti savo neįsijungimą į bendrą lietuvišką darbą?

Ale ne per daug „tiesus ir atviras“ yra ir pats p. Urbonas, nes jis savo rašte rašo „Gerbiamas Redaktoriau“. Kaip galima gerbti redaktorių, kuris tarnauja negerbiamai Valdybai ir kuris „pučia į vieną dūdą su Valdyba“? Ir net pats buvo C. Valdybos narys. Jei Tamsta būtų tiesus ir atviras, tai turėtų rašyti: „Niekingas, niekšingas redaktoriau“.

Baigiant norisi prileisti, kad p. Urbonas (gal tai net netikra — jo vardė?) parašė savo laišku visai taip negalvodamas, o tik provokodamas. Bet jei jis nuoširdžiai rašė, ir taip galvojo kaip rašė, tai ir tada negalima jo kaltinti ir smerkti, o tik pasigailėti, nes jis yra per daug atitrūkęs nuo organizuoto lietuviško gyvenimo, lietuviškos bendruomenės, nežino tikrosios padėties, o minta nesvariais (greičiausiai mūsų Tėvynės priešų leidžiamais!) gaudais. Todėl J. U. ir panašūs į jį, kviečiami stoti į DBLS eiles, pažinti jos tikslus ir tikrąjį dalykų padėty, prisidėti savo darbu, sumanymais ir penais, o taip pat patekti į vadovybę ir parodyti kaip reikia tvarkyti organizacinius reikalus.

K. Valteris.

VERGIJOS LAIKŲ AUKA

Lietuva tiek ilgai gyveno svetimųjų sprespaudoje, o lietuviai patyrė tiek daug atėjūnų valdininkų nesąžiningumo, kad neapykanta valdižiai pasidarė pagrindiniu bruožu. lietuvių charakteryje. Nepriklausomo gyvenimo laikotarpis buvo per trumpas mūsų galvosena perauklėti. Todėl netenka stebėtis, kad ir šiandien, iš eivijoje, yra daug mūsų tautiečių, kurie panašiai kaip J. Urbonas su nepasitikėjimu žiūrį į mūsų organizacijas, ir net į mūsų pačių demokratiskū būdu išrinktus vadovus. Dar daug laiko praėis, kol mes išsigydsime iš šios nesveikos galvosenos.

Gerai padarė „E. Lietuvis“ atspausdindamas vieną tokį atskalūnišką balsą. Jis duos progos organizacijos ne tik D. Britanijoje, bet ir kitur pasvarstyti kas darytina, kad tie žmonės imtų kitaip galvoti. Galimas dalykas, kad mūsų laikraščiai galėtų taip pat prisidėti prie sveikos galvosenos formavimo. Galimas dalykas, kad mūsų spauda šykštokai iškelia mūsų veikėjų darbus, neduoda vyresniųjų žmonių, kurie visą savo amžių pašventė dirbdami tautinį darbą, biografijų, dažnai vietoje šito, garbindama svetimus dievus. J. Urbonas sako: „Viršūnėse stovi tie, kurie... daro savo partijai nau dingą biznelį“. Posakis taip pat ne naujas, bet visiškai tuščias. Visos lietuviškos organizacijos, taip pat ir politinių partijų atstovybės tremtyje dirba vieną didelį darbą, kurio gautinis tikslas yra laisva ir nepriklausoma Lietuva. Politinam darbe, koks yra dirbamam mūsų organizacijai, politinės partijos užima labai svarbų barą. Jų darbas turėtų būti

IS KUOPŲ GYVENIMO

(atkelta iš psl. 3)

jimo įvyko paradas. 21^a tautybės kuopos prisuntė savo paradinius būrius, kurie pradėfilavo pro savo ir svečių augštųjų karininkų tribūną. Tribūnoje matėsi ryšio karininkas prie amerikiečių armijos, kap. J. Venckus, kuopų vadai — kap. R. Berentas, kap. Bliumchinas, kar. ka pelionas kun. Liubinas, leitn. inž. Lepeška ir leitn. J. Matulaitis. Paradiniam lietuvių būriui vadovavo leitenantai Marciukaišis ir Petkūnas.

Vakare liet. kuopos salėje, lėnkas kun. prelatas padėjo visiems kuopos vyrams už kopyltėles pristatymą ir įrengimą. Visiems prisidėjusiems buvo išdalintj padėkos lapai. Prie kopyltėles statymo ir įrengimo dalyvavo ir kitų tautybių kuopų vyrai, tačiau daugiausia padėkos lapų gavo lietuviai. Statybai vadovavo leitn. inž. Lepeška.

S P O R T A S

Veda V. Steponavičius KOVO VEIKLA

Lapkričio mėn. 12 d. „Kovas“ pradėjo 1953-54 metų krepšinio sezoną. Pirmose rungtynėse Kovas susitiko su Manchesterio YMCA „Rockets“ k-da. Rungtynes Kovas laimėjo — 46:36. Šias rungtynes koviečiai sužadė labai blogai: blogos pasuotės, silpni metimai, žaidimas be plano. Pirmas kėlinys pralaimimas 18:27 ir tik antro kėlinio paskutinėse minutėse parodoma geresnis žaidimas, kas ir atneša laimėjimą. Taškus pelnė: Puzinas — 15, Tamoliūnas 14, Dambrauskas — 8, Aleknavičius — 5, Virbyla — 2, Navickas — 2.

Lapkričio 14 d. sužaista su amerikiečių lakūnų k-da. Šiose rungtynėse „Kovui“ talkininkavo buvusieji koviečiai G. Glatkauskas, Butkus, ir latvis Karklins. Nežiūrint, kad paskutines 7 minutes koviečiai dėl išsibaudimo žaidė tik keturiose, rungtynės laimėtos 57:37.

Taškus pelnė: Tamoliūnas — 20, Puzinas 19, Butkus — 7, Glatkauskas — 4, Karklins — 3, Aleknavičius — 4.

Lapkričio 26 d. sužaista rungtynės su Manchesterio Universitetu. Kovas pradėjo puikiai ir laike 4 minučių „susodino“ 9 taškus be pralaimėjimo. Bet nerūpestingumu žaidimo iniciatyvą perdavė priešui. Pirmas kėlinys pralaimimas 23:22.

Antras kėlinys neparodo jokio pasikeitimo. Tik paskutinėje minutėje Kovas veda savo naudai 49:47, bet nepadairiai atiduodamas kamuolių priešui, kuris, padaręs metimą, gauna mestį baudą. Ja pasinaudojęs — rungtynes laimi 50:49 pasekme.

Taškus pelnė: Dambrauskas — 19, Tamoliūnas — 15, Puzinas — 11, Aleknavičius — 3, Virbyla — 1, Navickas — 0.

Koviečiams teks gerokai susimylti, tikimasi ir šiais metais laimėti lygos meisterio vardą. Ypatingai reikia padirbėti metimuose ir tikslėsniam kamuolio skirstyme. Reikėtų nepamiršti, jog ir silpniausia komanda, jei nebus tinkamai įvertinta, gali atneštį koviečiams netikėtumą.

GIMNAZIJOS KREPSININKŲ LAIMEJIMAS

Lapkričio 14-15 d. Basketball — Club Eschwege suruošė krepšinio turnyrą, kuriame dalyvavo vokiečių klubas BBC Eschwege, Goetinge no Universitetas ir Vasario 16 Gimnazijos krepšininkai. Dėl nežinomų priežasčių nedalyvavo pakviesta Frankfurto BC komanda, Gimnazijos krepšininkai lengvai suplikė BBC-Eschwege 55:40 ir Goetinge Univers. 41:24. Rezultatai galėjo būti žymiai didesni, bet buvo duota pareikšti ir gimn. jaunesniešiams žaidikams. Tuoj po rungtynių su Goetinge, t. y. laimėjus turnyrą, buvo lošiama prieš viršminėtų komandų bendrą rinktinę. Ir čia buvo laimėta rezultatu 72:33. Šios pastarosios rungtynės buvo pačios įdomiausios ir kėlė tiek vokiečių sportininkų, tiek žiūrovų susidomėjimą.

Turnyras buvo pravestas labai tvarkingai ir sklandžiai. Mūsų krepšininkai buvo priimti ir išlydėti nuoširdžiai.

J. Vilčinskas.

remiamas pačios visuomenės. Tie žmonės, kurie yra partijų viršūnėse daro labai mėną „biznelį“ sau, nes privalo mokėtį dar vieną nario mokėstį, privalo dirbtį tikrai daugiau nei tie, kurie „nuošaliai stovį nuo bendro darbo“.

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

**DBLS VEIKLOS
SUSTIPRINIMO VAJUS
KODĖL MES ĮSISKOLINOME**

Nežiūrint emigracijos užjūrius, atsakingiems lietuvių veikėjams buvo aišku, kad Europoje visvien turės likti didelis skaičius lietuvių, kurie privalės atlikti du svarbius uždavinius: a) ginti Lietuvos bylą Europoje ir b) patiemis išlikti lietuviams. Abu uždaviniai yra lygiai svarbūs ir vienas nuo kito priklausomi. Jei mes nutautėtume — nebūtų kam ginti mūsų reikalų ir mažai lietuvių tautai būtų didelis nuostolis. Minėtiems uždaviniams atlikti periodinė lietuvių spauda yra svarbiausia priemonė. Be tos priemonės ir kitos visos būtų neefektingos.

„Britanijos Lietuvis“ (dabar „Europos Lietuvis“) buvo likęs vienintelis savaitinis lietuvių laikraštis Europoje. Jeigu jo netektume, mūsų visa veikla subyrėtų. Laikraščio reikšmės neįmanu nusakyti keliais sakiniais. Laikraštis yra lietuvių gyvybės ženklas. Uždarykime laikraštį, ir mūsų lietuvių gyvenimas Europoje sustos, jis mirs, kaip miršta žmogus, kuriam sustoja plaukiai širdis.

Nėra abejonės, kad be laikraščio mes negalėtume išlikti tikrais lietuviams, ginti šioje žemės dalyje Lietuvos bylos. Europoje yra dar apie 15.000 suaugusiųjų lietuvių. Jie išliks lietuviams tiek ilgai, kiek ilgai jie turės lietuvišką spausdintą žodį, primenantį ko mes norime ir kam mes gyvename.

Šitai suprasdami D. Britanijos lietuvių ir stengėsi žūt būt išlaikyti „Britanijos Lietuvis“, nors tai ir medžiaginiai ir nuostolinga buvo. Reikia tikėtis, kad visi tai tinkamai įvertins ir ateis į pagalbą.

Skoloms išlyginti reikia, kad kiek vienas narys paaugotų bent po 16 šilingų. Kas gali daugiau, kas negali — mažiau. Ar tai jau tokia didelė duoklė lietuviškam reikalui? Ar tai didelė aukta Lietuvai? Nes tik laikraščio išlaikymas reikšia ir Lietuvos vardo išlaikymą Europoje, o su juo ir tęsimą kovos už mūsų Krašto reikalus.

Iki lapkričio 30 dienos tam reikalui į DBLS išdą įplaukė sekančios aukos:

- Bradfordo skyrius £. 10. 0. 0
- Bédford skyrius £. 2. 0. 0
- Buxton seniūnija £. 5. 13. 0
- Leicester skyrius £. 11. 1. 6
- Lowton skyrius £. 12. 0. 0
- Ketteringo skyrius £. 14. 5. 0
- Kinlochleven seniūnija £. 2. 0. 0
- Silsden seniūnija £. 7. 5. 0
- Nottingham Apyg. Vald. £. 5.0.0
- DBLS Centro pareng. £. 10.10.0
- Pavieniai asmenys:
 - M. Zymantienė £. 5. 0. 0
 - J. Mockus £. 4. 15. 0
 - P. Girmys £. 3. 0. 0
 - T. J. Bakaičiai £. 2. 0. 0
 - T. Vidugiris £. 2. 0. 0
 - P. Varkala £. 2. 0. 0
 - V. Melnykas £. 1. 10. 0
 - B. Daunoras £. 1. 0. 0
 - M. Bajorinas £. 1. 0. 0
 - R. Baublys £. 1. 0. 0
 - Kun. A. Kazlauskas £. 1. 0. 0
 - V. Dargis £. 1. 0. 0
 - A. Makūnas £. 1. 0. 0
 - A. Bruzgas £. 1. 0. 0
 - M. Tulytė £. 1. 0. 0
 - V. K. £. 0. 19. 0
 - D. Banatis £. 0. 19. 0
 - P. Každailis £. 0. 13. 0
 - K. Taujanskas £. 0. 10. 0
 - Kiburas £. 0. 10. 0
- Viso £. 111. 10. 6

DBLS Centro Valdyba kviečia Europos, D. Britanijos ir viso laisvojo pasaulio lietuvius į „Europos Lietuvis“ talką — vajų. Pradžiai jau padaryta.

SOLISTŲ — MĖGEJŲ KONCERTAS
Gruodžio 12 d., 7 val., Liet. Soc. klubo patalpose, 345a Victoria Park Rd., Liet. Kat. Moterų šv. Onos D-ja ruošia

SOLISTŲ — MĖGEJŲ KONCERTA
Programoje dalyvauja p. J. Liustikaitė, p. Valterienė, Povilavičius ir pianistas — kompozitorius — Jerums. Bus išpildoma lietuvių kompozitorių dainos, duetai ir operų arijos.
Dainos mėgėjai maloniai prašomi dalyvauti. Biletai iš anksto gauti p. Liūdžių krautuvėje ir pas D-jos nares.

PRANEŠIMAS

Lietuviai, negalį užsimokėti už laikraščio prenumeratą, dažnai kreipiasi į administraciją, prašydami laikraštį siuntinėti nemokamai, ar papiginta kaina. „E. Lietuvis“ leidėjai praneša suinteresuotiems, kad su panašiais prašymais reikia kreiptis į vietos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybas, kurios pagal išgalės laikraštį užprenumeruos visiems tiems, kurie neišgali sumokėti. „Europos Lietuvis“ Leidėjai.

KUČIŲ VAKARAS

Kaip ir kiekvienais metais, taip šiais, Lietuvių Namuose, Londone, ruošiamas bendras **KUČIŲ VAKARAS**. Norį Kūčiūose dalyvauti, maloniai prašomį iš anksto užrašyti pas namų administratorių. Vakarinės mokestis — 12/6. Kūčių pradžia — 8 val. vakaro.

„EUROPOS LIETUVIO“ SIENINIS KALENDORIUS

Skaitytojai, užsisakę **EUROPOS LIETUVI** visiems 1954 metams iki gruodžio 15 d., gaus nemokamą sieninį kalendorių, kuris baigiamas spausdinti NIDOS spaustuveje.

Prašome pasinaudoti proga! Dar yra 72 skaitytojai, neužsimokėję už 1953 metus, arba jų dalį. Maloniai prašomi prieš N. Metus atsiskaičiuoti.

Nuo Naujųjų Metų laikraštis bus siunčiamas tik tiems, kurie iki sausio 5 d. atsitys prenumeratą, arba paprašys siųsti kreditan.

TARPTAUTINIS BAZARAS LONDONE

Š. m. gruodžio 10-13 d. d. ruošiamas Tarptautin. bazaras. Dalyvauja: lietuviai, estai, latviai, jugoslaviai, lenkai ir rumunai.

Bazaras veiks nuo 1 val. iki 9 val. vakaro. Visi kviečiami atsilankyti ir įsigyti kalėdinių dovanėlių žymiai pigesnėmis kainomis.

Adresas: 3, Beaufort Gardens, S. W. 3. Artimiausia požeimio stotis — Knightsbridge, ketvirtoji gatvė kairėje pusėje — Bromton Rd.

NUBAUDĖ LIETUVI

Keighley vietinis laikraštis „Telegraph and Argus“, 24 lapkričio vakarinėje laidoje rašo, kad čia gyvenęs lietuvis A. Kriaučiūnas nubautas 30 svarų bauda ir 10 metų atimta teisė vairuoti bet kurios rūšies mašinoms, už neatsargų važiavimą. Teismas šitokia bausmę priteisė, atsižvelgdamas į tai, kad kaltininkas jau 1951 m. vieną kartą buvo už panašų nusikaltimą bausmas. Lietuviai, turį automobilus ar motociklus, privalo prisiminti, kad šešėlis prie vairo visada turi būti ne tik visiškai blaivus, bet taip pat ir troškuliui nuraminti negali išgerti alaus stiklo. Susisiekimo nelaimė įvykus, bausmė ypatingai didelė, jei vairuotojas yra nors ir pusė stiklo alaus išgėręs.

Sesėi skl, REGINAI PALKIMAITEL,

jos mylimam tėveliui mirus, reikiame nuosirdžiausią užuojantą.

LSB Anglijos Rajono Vadeiva, Vadija, skautai ir skautės.

SKAITYTOJŲ LAISKAI
Jausdamas pareigą ir prievolę — siunčiu 3 svarus „Europos Lietuvis“ 1954 metams prenumeratos mokesčių ir likutį tai skolų skykle lo pyti. Jei po Kalėdų tu lopinių liktų neuždadytų, teks dar prisidėti. Tad sekmės prie adymo!
Visada Jūsų
B. Zinkevičius, Derby.

Čia siunčiame surinktus pinigus DBLS veiklai sustiprinti ir „Europos Lietuvis“ paremti. Viso 7 svarai ir 5 šil. Gaila, kad nepasiekė daugiau surinkti, nes mūsų skyriuje yra tik penki nariai. Siunčiu aukas ir kasos likutį, nes nutarėm tokiam gyviniui reikalui atiduoti visą kasos likutį, o ateinančiais metais išlaidas padengsiu iš savo kišenės. Tad linkiu sekmės.
P. Iškauskas,
DBLS Silsdeno skr. išdinknas.

BIRMINGHAMAS

JUOZO GUDYNO VESTUVĖS

Juozas yra mūsų skyriaus narys ir ne tik skaito, bet ir prenumeruoja „Europos Lietuvis“. Nors jis buvo ramaus ir taikaus būdo, bet pastaruoju metu emė kažko nerimauti... Mat, sulaukė amžiaus, kada jau nebūtinka būti vienam... Lietuvių aišku, ne kvapo Birmingham'e. Vyrukas dairėsi į angliukus, į škotaites, bet... pabūgo galimos „dish-washer“ profesijos... Tada padarė nepaprastą žygį: importavo sau gyvenimo draugę iš Vokietijos. Tai sim patiškai ir išsilavinusį Elly-Ruth, kuri pažįsta „rojų“, nes jos tėviškė buvo Požnanė, o prieš pabėgant į Vakarų Vokietiją — gyveno rytų Berlyne.

Ir taip praėitį šeštadienį — po mainymo žiedų bažnyčioje — veiks mas persikėli į jaukų jaunavedžių kambarį. Pobūvis buvo ne tik smagus, bet ir tarptautinis. Čia buvo ke li Juozo draugai, „valdžios“ atstovai (pirmininkas ir sekretorius), angliai, latviai, arių atstovų. Užkandžius ta, juokauti, kalbėti, gražiausios ateities linkėta, o po to perskaitytas „valdžios“ potvarkis, kurio svarbiausi punktai yra šie:

- 1) Per tris metus jaunoji privalo pakiančiamai kalbėti lietuviškai ir gerai — angliškai, o jaunas — gerai vokiškai ir angliškai.
 - 2) Vaikai turės puikiai kalbėti lietuviškai, vokiškai ir angliškai.
 - 3) Jaunavedžiai privalo prenumeruoti laikraščius lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis.
- Nevykdantiems šio potvarkio grėsia žiaurus dvasinis kacetas!
- Nežiūrint šio žiaurais potvarkio paskelbimo — pobūvio nuotaika ne tik nepablogėjo, bet net pagerėjo! Ir aš ten buvau, alų, vyną gėriau, ale burnoj neturėjau, o laimės jaunavedžiams linkėjau...

K. Pareigonis.

NOTTINGHAMAS

Nottinghams Apygardos Valdyba 1953 m., lapkričio mėn. posėdyje, dalyvaujant apygardos pirm. K. Kudlai, išdinkinui P. Nedzelskiui, sekretoriui K. Deveikiui, nutarė:

- a) atsižvelgiant į Centro Valdybos sunkią finansinę būklę, skirti iš Apygardos kasos penkis svarus pa rėmimui Centro finansinei padėčiai;
- b) prašyti Centro Valdybą nekreipti dėmesio į nepagrįstus kai kurių asmenų užmetimus buvusiai C. Valdybą; metinio skyriaus atstovų suvažiavimo metu, bet ir toliau tęsti DBLS užsibrėžtų tikslų;
- c) neimti Centro Valdybos Apygarai skirtų lėšų, bet jų pasirūpinti savomis išgalėmis.

Pirmininkas K. Kudla
Sekretorius K. Deveikis.

Nottinghame yra balsų, girdi, nottinghamiečiai atbuo lietuviškiems reikalams, apėmusi juos apatija ir panašiai. Deja, šeštadienį, lapkričio 21 d. Nottinghams vyrų oktetas įrodė, kad tokios kalbos nieko bendro su tikrove neturinėios. Minimas vyrų oktetas sudainavo net keturiolika visiškai naujų lietuviškų dainų. Oktetui vadovauja prityręs chorvedis P. Maldutis, taktininkaujant gabiam akordeonistui P. Venckui. Džiugu, kad oktetas daro nuolat didelę pažangą ir tobulėja. Todėl neuostabu, kad jis jau ne tik Nottinghams parapijoje, bet ir už jos ribų yra žinomas. Teko nugarsti, kad šis nottinghamiečių vyrų oktetas yra pakviestas į tradicinį Spaudos balių Londonan, kuris įvyks ateinančiais metais, sausio pabaigoje.

K. K.

PADEKA

Kariuomenės šventę minint, J. A. Kaulėnas Nottinghams skaitė tos dienos proga plačią ir gerai paruoštą paskaitą. Nottinghamiečiai ir svečiai taria jam lietuvišką ačiū.
Nuoširdi padėka taip pat Londono skautų aktorių grupei ir jų vadovams už gražią ir turiningą vaidybą.
Dėkojame ir nottinghamiečiams lietuviams už priėmimą Londono svečių nakvynėn, o p. P. Ivanauskui už gausias dovanas. Kaimyninių DBLS skyrių ekskursijoms ir visiems nottinghamiečiams, gausiai atsilankiusiems minėjime, tariame ačiū.
Nottinghams DBLS Sk. Valdyba

WOLVERHAMPTON

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Skyrių valdybos skundžiasi, kad mažai žmonių ateina į minėjimus, jei tokie minėjimai yra ruošiami be kitokios šaunesnės programos — šokių ir išgėrimo. Jei taip tai, žinoma, reikia visus tuos priedus prie minėjimų pridėti ir taip pat, žinoma, būtų tvarkoje, jei iš to nekiltų naujų problemų. Žmonės taiko, kad tik kaip nors išvengus tos oficialios programos ir patekus tik į šokių ar išgėrimą. Šitai buvo galima pastebėti ir Wolverhamtone, nežiūrint, kad oficiali dalis buvo kuo trumpiausia ir negalima buvo nusiškęsti ilgomis prakalbomis.

Sitoksiai oficialinės dalies vengimas nėra girtinas ir jis susipratusio lietuvių vardui kenksmingas. Nėra reikalo būti asketais, gražu ir sveikai pasiškoti ir su kaimynu alaus stiklą išgerti. Bet turime nepamiršti, kad toji oficialioji dalis yra kaip tik svarbiausia programos dalis, kurią privalome laikyti mūsų garbės ir tautinio susipratimo reikalui ir kiekvieno lietuvių šventa pareiga jo je dalyvauti, dalyvauti laiku, kada yra paskelbta.

Kariuomenės šventę Wolverhamtono skyrius mini kiekvienais metais. Perditį šeštadienį, lapkričio 28 d. žinomoje George Hotelio salėje veiklus ir energingas skr. pirmininkas K. Zukauskas, atidaręs minėjimą trumpa kalba, pasidžiaugė, kad šiandien jis jau yra „naminis“, nės iš Londono atvažiavęs A. Zukauskas Wolverhamtone yra laikomas „laukiniu“.

DBLS Pirmininkas M. Bajorinas, savo kalboje palietė kariuomenės šventės minėjimo prasmę ir, taip pat, mūsų organizacinės reikalus. „Minėdami praeities įvykius, turime žvelgti į ateitį, į būsimą laisvos Lietuvos kariuomenę. Turėsime tokią kariuomenę, kokios mes būsimės verti, kiek mes sugebėsime pasi mokyti iš praeities ir gautų patirimų pritaikyti ateičiai“.

Kalbėdamas apie organizacinius reikalus M. Bajorinas pabrėžė ir pa aiškino, kaip svarbu, kad vedamas vėjus pasisėktų, kad kiekvienas narys prie jo prisidėtų. Kalbama, kad Wolverhamtono skyrius atsiųsiąs po svarų nuo galvos.

Oficialią dalį baigiant buvo pagerbti žuvusieji, sugiedotas Lietuvos Himnas.

Minėjimas susirinko gerokas būrys lietuvių, kurie jaukiai praleido vakarą. Svečių buvo iš Londono ir kitų apylinkės vietovių. Iš Coventrio atvyko skyriaus pirmininkas J. Kazlauskas, kuriam tuoju buvo ir pareigos duotos: platinti loterijos biletus ir tęsti programą. Svečiai iš Stoke on Trent pasakojo, kad toje apylinkėje yra apie 100 lietuvių, bet ten nėra skyriaus.

Wolverhamtono skyrius yra vienas geriausių ir pavydingiausių skyrių. Jo veikla reikia tik pasidžiaugti ir užtai padėkoti tiek skyriaus valdybai, tiek energingam pirmininkui. Narių tarpe gražus gyvenimas ir gera nuotaika. Šitai vaizdžiai prisimena ir buvę skyriaus nariai. Taip, pvz., vienas jų — UNTANAS RUZGAS, išvykęs Kanadon, šitai šiomis dienomis rašo: „Zinote, kai prisimeni Jūsų visų geras širdis ir tokių gražų sugyvenimą, tą taip ir galvoji, kad musėt kitos tokios kolonijos niekur ir nėra. Zinote, pas mus, Toronte, lietuvių priskatoma virš aštuonių tūkstančių, bet ašeniai garantuoju, kad Jūs daugiau nuveikiate. Matote, kiek man žinoma, čia turime 12 organizacijų, bet dar greičiu laiku žada atsidaryti 6. Untras dalykas — visi čia užsikrėtė ta praeikta dolerine liga: nei tu, žmogus, pakalbėsi, nei širdies paguosi. Jei neturi tamabalius ar hauzu, vadinas, esmi durnas, kągi su tavim velniui česą gaisi. Paskaitęs iš Jūsų laikraščio, kad rengiate šio mėn. 28 d. savo su buvimą, norėčia ir ašeniai drauge pas Jus pabūtį nors ir mintimis. Tad sveikinu ir linkiu Jums viso geriausio!“

Untanas Ruzgas rašo „Jūs pasiilgęs“. Šitai kaip tik vaizdžiai parodo, kaip wolverhamtoniečiai sugyveno ir sugyvena savo tarpe, kad ir į geresnį gyvenimą išvykęs lietuvis, negali pamiršti organizuoto lietuviško gyvenimo šitame krašte. mb.

VOKIETIJA

BALFAS JUNGIA SENIUNI-JAS IR APYLINKES.

Tarptautinės transporto tarnybos „CRALOG“ Bremene, pagedavimu, BALFo Ištaiga Muenchene yra pradėjusi seniūnijas ir mažesnes apylinkes jungti į didesnius vienetus, kad tuo būdu būtų palengvinta „CRALOGui“ gauti gėrybių pristatymą.

Kaip žinoma BALFo Centras yra su minėta transporto tarnyba sudaręs sutartį nemokamai siunčiamas jo gėrybes prisatyti, todėl ir šis CRALOG“ pagedavimas turi būti įvykdytas ir dalį šio darbo turės pasiimti sau sujungtų apylinkių ir seniūnijų centrų Šalpos Komisijos. Iki šiol „CRALOG“ gautas iš užjūrio gėrybes turėdavo pristatyti net į 107 vietas.

Iš Vokietijoje esančių mūsų skautų gyvenimo.

Lebenstedte esanti skautų skiltis plečiasi ir tikisi išsivystyti į draugovę. Pačią draugovę organizuoti sutikio patyręs skautas skltn. Dabnavičius, kuris po sunkaus darbo fabriko, pasiryžo laisvą savo laiką pašvesti jaunimui.

Whene, nuosirdžiai dirbančios vargo mokykloje vedėjos, mok. I. Atiėnės pastangomis įsteigta mišri skautų draugovė. Šiuo metu draugovė turi 15 berniukų ir 3 mergaites.

Lapkričio 8 d. visuose Vokietijos lietuvių skautų vienetuose buvo iškilmingai minima 35 metų sukaktis nuo pirmojo lietuvių skautų vieneto įsteigimo dienos. Į „Aušros“ tunto iškilmes atsilankė ir Rajono vadeiva skltn. A. Venclauskas, kuris pa sveikino ir palinkėjo skautams dar labiau tobulėti ir gyventi mintimis apie savo brolius ir seses Tėvynėje. Tuntą sveikino Vasario 16 Gimnazijos direktorius skltn. A. Giedraitis, gimn. mok. S. Antanaitis ir Rajono dvasios vadas psktn. kun. V. Šarka.

Po oficialiosios dalies tunto skautai surengė įspūdingą pasirodymą, pritaikintą šios šventės nuotaikai. Specialų tuntu sveikinimą iš Kanados prsiuntė ir buvęs šio tunto tuntininkas p. Gešventas. Dabartinių metu tuntu vadovauja T. Gailius.

HAMBURG — ALTONA

Daimler Strasse Pabaltiečių stovykloje gyvena dauguma Hamburgo lietuvių. Visi jie yra bedarbiai. Kasdien jie laukia geresnių laikų sau ir kitiems. Sveikesnį uoliai jiesko darbo, o silpnesni trūsia apie namus barakus. Moterys stengiasi savo rankdarbiais pagerinti gyvenimą, o kartais ir visą šeimą išlaikydama.

Lietuviai yra tautiniai susipratę ir viens kitam solidarūs. Pavyzdinčiai sugyvena su savo kaimynais latviais, estais ir vokiečiais.

1953. XI. 18 d. visi vietos lietuvių Latvij Nepriklausomybės Šventės proga atitinkamai pagerbė savo kaimynus, kultūringai kovojančius už savo Tautos laisvę.

Kun. V. Šarka atlaikė latvių katalikams iškilmingas pamaldas, o Hamburgo lietuvių apylinkės atstovas Z. Duseika iškilmingo akto metu visų vardu pasveikino.

HAMBURGO apylinkės lietuvių išsirikno naują BALF'o Šalpos Komisiją: Valaitį Joną 57 balsais, Lingę Joną 34 balsais, Kriauzienę Mag daleną 31 balsu.

Visi lietuvių džiaugias naują komisiją, kuri yra energingai nusistatę; garbingai savo vargančių tautiečių tarnybai.

GEESTHACHT

Prieš mėnesį atvyko iš JAV pas pp. Zienius V. Norkūnas. Aplankęs savo gimines ir pažįstamus Hamburgo ir jo apylinkėse lietuvius malonus svetyis ketina po Kalėdų grįžti pas Dėdę Samą. Dabar jis dažnai vieši Hamburgo ir stebisi, kaip kiekviena dielė pažanga netik ūkinio, socialinio, bet ir sporto gyvenimo pažanga. Du kart per savaitę galima jį užtikti kuriame nors sporto klube, stebintį krepšinio rungtynes.

TRAGISKA LIETUVIO MIRTIS

Š. m. lapkričio mėn. 17 d. tragiskose apylostose nusižudė Dortmund — Evingo gyventojas Stasys Petkus, gim. 1906. III. 18, kilęs nuo Tauragės, palikdamas žmoną su aštuoniais vaikais.

LUBECK

Visi Lubecko lietuviai su pirmininkais: Labanasku Petru, E. Endrikaičiu, M. Masilioniu, Pr. Liegumi pereitį sekmadienį pagerbė Lietuvos Kariuomenės Šventės proga savo mirusius ir žuvusius. Gražus, tris palve papuoštas vainikas ir tvarkingas lietuvių eiseną per nepaprastai gražias Liubecko kapines atkreipė vietos gyventojų dėmesį.

Prie bendro lietuvių paminklo vi suomenės atstovai užžiedojė vainiką, pasimeldė ir sugiedojė Lietuvos Himną.

HAMBURG

Ilgametis PLB Vokietijos Krašto specialus atstovas Hamburgo miestui Vladas Seikus netrukus išvyks ta į JAV pas savo šeimą. Visi Hamburgo lietuvių yra savo tautiečiui didžiai dėkingi už įvairius, greitus, ir naudingus patarnavimus. Ta pačia proga linki laimingos kelionės, daug asmeniškios ir šeimyninės laimės, bei galimai greitesnio sugrįžimo į Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą.

HAMBURG — NEUGRABEN

Fischbeck'o stovykloje lietuvis, šio karo invalidas, Jonas Adubauskas nusistatęs su vietos gyventoja Marėn — Elisabeth Johansen sukurti pastovių krikščionišką šeimą. Jo sumanymą supranta visi lietuvių ir jie linki sužadėtiniam — jaunavedžiams daug saulėtų dienų!

Hamburge vienas lietuvis norėjo pasiųsti į Lietuvą prel. Dr. F. Bartkaus maldaknygę. Vokiečių paštas priėmė, bet po savaitės gražino, nės rasti, pasiremdamį savo išleistas įstatymais, tokių siuntinių neįsileidžia.

HANNOVER

PLB Vokietijos Krašto Inpektorių A. Venclauskas pradeda lankyti vargo mokyklas. Jau lankėsi Lebenstedt — Salzgitter ir dabar atvyksta į Soleswig — Holstein srytį.

LUEBECK

Gustas, Endzinas ir Vievraitis atvyksta šį šeštadienį į Hamburgą draugiškos stalo teniso rungtynėms su vokiška komanda.

PINNEBERG

1953. 11. 25. d. emigruoja į Kanadą pas savo žentą Antanavičių Romą p. Kantauskienę Agota su dviem vaikais. Vyras pasilieka Vokietijoje gydytis.

K. V. Š.

TREMTINIŲ VARGAI AUSTRIJOJE

Alijantų Tarybai nutarus pavesti Austrijos gyventojų kelionių į užsienį reguliavimą federalinei Austrijos vyriausybei, įgaliojia ir tremtinims 1951 m. išleistas pasų įstatymus. Pagal šį įstatymą dabar bus išduodami tremtinims tapir vadinami „Fremdenpass'ai“, galiojį tik viešiesiems metams.

Už pasų išdavimą nustatyti įvairūs mokesčiai 62 šil. sumos, prie kurių dar prisideda vizos ir kiti mokesčiai, jeigu tikrai norima pasu pasinaudoti kelionėi į užsienį. Šitokie pasų mokesčiai tremtinims yra sunki našta, labiausiai, kad pasų prailginimų kasmet prisideda tiek nauji mokesčiai, tiek išlaidos ir gaistas.

GRAŽI DOVANA — EUROPOS LIETUVIO KALENDORIUS

Kaina — 5/.

D. GERB. P. REDAKTORIAU!

„Europos Lietuvis“ 46 Nr. buvo patalpinta iš Vokietijos (Pinnebergo) korespondencija su prašymu su teikti man paramos. Ši korespondencija pakliuvo į laikraštį be mano žinios ir tikiuosi, per nesuspėjimą. Aš esu prašęs stipendijos bet ne išmaldos. Matomai, kažkas mano prašymą stipendijai gauti suprato kaip išmaldos prašymą, ir rado reikalo tai viešai paskelbti. Mano padėtis yra nė kiek neblogesnė, kaip ir kitų Vokietijoje likti pasmerktų tautiečių. Priimkit mano augštą pagarbos pareiškimą.
A. Grinkevičius.

